

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE

1. Důvod předložení a cíle

Vyhláška je vydána na základě zmocnění obsaženého v ustanovení § 19 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění účinném od 1. 9. 2016.

1.1 Název

Vyhláška k provedení § 19 a některých dalších ustanovení zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Definice problému

Stručný popis stavu do 31. 8. 2016

Školský zákon, ve znění platném do 31. 8. 2016, je nepřiměřeně striktní v definici speciálních vzdělávacích potřeb, neboť je vymezuje taxativním výčtem druhů. Tím brání progresivnímu přístupu k definici podpůrných opatření a jejich směřování k dětem, žákům a studentům (dále jen „žák“), kteří je skutečně potřebují.

Zákon neupravuje podmínky případné vynutitelnosti podpůrných opatření a jen velmi vágně propojuje pravidla uplatňování podpůrných opatření s výstupy činnosti školských poradenských zařízení. Chybí základní pravidla komunikace a spolupráce škol, školských zařízení, žáků, školských poradenských zařízení a orgánů sociálně-právní ochrany dětí. Zákon neupravuje účinné pojistky proti nadužívání podpůrných opatření (tam, kde již není podpora potřeba), ať už ze strany škol nebo i ze strany zákonných zástupců.

Od roku 2005 se věnovala systematická pozornost vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Z prostředků operačních programů Rozvoj lidských zdrojů a Vzdělávání pro konkurenceschopnost, byla podpořena realizace systémových projektů na podporu vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Projekty přinesly mj. řadu poznatků ze škol, které byly následně východiskem pro úpravy podmínek vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Národní projekty ESF VIP-Kariéra, Rozvoj školních poradenských pracovišť – Vzdělávání – Informace – Poradenství II (RŠPP-VIP II) a Rozvoj a metodická podpora poradenských služeb – VIP III (RAMPS-VIP III) se věnovaly ověřování působení školních psychologů a školních speciálních pedagogů, působení a roli asistentů pedagoga. Postupně za období let 2005-2014 byl ověřen model podpory žáků a pedagogů těmito odborníky na více než 400 školách. Závěry projektů se staly jedním z východisek pro nastavování změn ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a k přechodu od identifikace obtíží, k podpoře žáků ve vzdělávání. Podobně národní projekt ESF Centra podpory inkluzivního vzdělávání (CPIV), který byl realizován v letech 2009-2013, ověřoval na více jak 500 školách v ČR pravidla pro inkluzivní vzdělávání a funkčnost podpůrných opatření prostřednictvím Školního podpůrného programu. Ověřoval **základní kroky pro vytvoření inkluzivního prostředí**, úpravy školních vzdělávacích programů, včetně úprav hodnocení, vymezil ale i požadavky na odbornou připravenost pedagogů. Zabýval se dále využíváním konkrétních podpůrných opatření ve vzdělávání žáků včetně užívání speciálních

Komentář [MB1]: Materiál má neucelenou strukturu, není dostatečně přehledný, postrádá propojení mezi jednotlivými stupni vzdělávání. Text postrádá řešení středního vzdělávání po ukončení povinné školní docházky. Materiál nerespektuje existenci různých vzdělávacích programů v jednom oboru středního vzdělávání. V textu se opakují návrhy, postupy, doporučení. Materiál v přechodných ustanoveních zmiňuje dobu pro zavedení plánovaných změn. Zcela pomíjí žáky již zařazené ve správním řízení a tedy chybí stanovení postupu, jakým způsobem budou vydaná rozhodnutí ve správním řízení zrušena. Materiál zcela pomíjí přechodové období pro žáky zařazené do upraveného vzdělávacího programu, kteří se v tomto programu vzdělávají například již dva, tři roky, nebo šest let, atp.. Materiál zcela pomíjí řešení situace, kdy zákonný zástupce žáka, odmítne přestup svého dítěte na tzv. běžnou školu. Materiál umožňuje úpravu obsahu vzdělání u žáků s tzv. hraničním intelektem. Uvedená možnost není v zájmu zmíněných žáků.

- Na základních školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou žáci vzdělávání podle RVP ZV a také podle RVP ZV příloha LMP. Žák bez MR nemůže být vzděláván v upraveném vzdělávacím programu.
- Nové je příloha LMP transformována do RVP ZV a žák může mít podle těchto požadavků na minimální výstupy upraven obsah vzdělání na pouhém základě doporučení ŠPZ, například žák s tzv. hraničním intelektem.
- Pak tedy vyvstává otázka, proč se příloha ruší? Její obsah bude od září 2016 součástí RVP ZV a „okleštuje“ se pouze existence škol samostatně zřízených pro žáky s lehkou mentální retardací, na kterých se nesmí vzdělávat žáci bez mentální retardace. Jaký je k tomu aktuálně důvod, když na úpravu obsahu vzdělání bude nárok žáků nově také bez mentální retardace?

učebnic a kompenzačních pomůcek. Pozornost byla věnována i roli školních a školských poradenských služeb nebo formám spolupráce s rodiči. Projekt reflektoval i finanční a materiální náročnost, případně personální obsazení při naplňování principů inkluzivního vzdělávání.

Stručný souhrn změn, které přináší novela školského zákona účinná od 1. září 2016

Zákon č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, přináší s účinností od 1. září 2016 řadu změn. V oblasti tzv. inkluzivního či společného vzdělávání je jím zavedení efektivního systému záruk přístupu každého ke vzdělávání na rovnoprávném základě při využívání podpůrných opatření. Část, která významným způsobem změnila přístup ke speciálním potřebám žáků, nabude účinnosti dne 1. 9. 2016.

Nová úprava § 16 školského zákona upravuje zásadní, nejen terminologický posun od kategorizace žáků ke kategorizaci potřeb a podpůrných opatření a základní principy poskytování podpůrných opatření žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Novela školského zákona zakotvuje v § 16 odst. 2 písm a) až i), pouze rámcové vymezení druhů podpůrných opatření; výčet konkrétních opatření i účel jejich poskytování a členění do stupňů upraví v souladu s požadavky ust. § 19 školského zákona prováděcí předpis.

1.3. Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Stávající stav plynoucí ze školského zákona ve znění platném do 31. 8. 2016

Školský zákon ve znění do 31. 8. 2016 staví úpravu vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na klasifikaci tzv. speciálních vzdělávacích potřeb (§ 16). Rozlišuje zdravotní postižení, zdravotní znevýhodnění a sociální znevýhodnění a každou z těchto podkategorií speciálních vzdělávacích potřeb dále člení na druhy. Zmíněné pojmy vymezuje taxativním výčtem. Zákon přiznává žákům se speciálními vzdělávacími potřebami „*právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení.*”.

Zákon dále proklamuje některá další práva žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, aniž by však v zákoně samém nebo v prováděcím právním předpisu došla tato práva vždy konkretizace. (Jde například o stanovení „vhodných podmínek odpovídajících jejich potřebám“ při přijímacím řízení, „přihlídnutí k povaze postižení nebo znevýhodnění“ při hodnocení výsledků vzdělávání a o prodloužení délky středního a vyššího odborného vzdělávání „ve výjimečných případech“.)

Další proklamativní ustanovení se týká „zajištění práva“ žáků sluchově nebo zrakově postižených nebo s vadami řeči využívat zvláštní dorozumívací prostředky.

Konkrétní obsah mělo právo zdravotně postižených žáků bezplatně užívat speciální učebnice a speciální učební pomůcky a kompenzační pomůcky poskytované školou. Také k tomuto právu se váže účelové určení prostředků státního rozpočtu „*na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených*“ (§ 16 odst. 1).

Upraveny jsou také některé instituty tzv. „speciálního vzdělávání“:

- zřizování škol/tříd/oddělení/studijních skupin/ s upravenými vzdělávacími programy a zřizování přípravného stupně základní školy speciální,
- funkce asistenta pedagoga.

Komentář [MB2]: Školními vzdělávacími programy? Pokud bude umožněno takový ŠVP vypracovat.

Zákon se tak soustředí vedle taxativní kategorizace speciálních vzdělávacích potřeb na institucionalizované speciální vzdělávání, ačkoliv se jako hlavní motiv úpravy ve školském zákoně prezentuje tzv. individuální integrace.

Pokud jde o žáky nadané, stanoví se velmi obecně povinnost škol a školských zařízení vytvářet podmínky pro rozvoj nadání žáků. K tomuto účelu lze uskutečňovat rozšířenou výuku některých předmětů nebo skupin předmětů. Speciálně se upravuje možnost, že třídám se sportovním zaměřením nebo žákům vykonávajícím sportovní přípravu mohl ředitel školy odlišně upravovat organizaci vzdělávání. Mimořádně nadaného žáka může ředitel školy na jeho žádost přeradit do vyššího ročníku bez absolvování ročníku předchozího.

Novela školského zákona účinná od 1. září 2016

Školský zákon, ve znění zákona č. 82/2015 Sb., které nabude účinnosti 1. září 2016, v ustanoveních § 16, 16a a 16b vychází z předpokladu, že právo „na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají vzdělávacím potřebám a možnostem, na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení“ nemá být výsadou úzce vymezeného okruhu „postížených nebo znevýhodněných“ osob, ale mělo by náležet každému jednotlivci tou měrou, která je nezbytná pro naplnění jeho práva na vzdělání.

Nová právní úprava má přispět k vytváření rovných podmínek a příležitosti ve vzdělávání a tak současně napomoci sociální adaptaci člověka s různými typy vzdělávacích potřeb.

Respektuje se právo na přiměřenou podporu nadání, schopností a dovedností každého jednotlivce. Ne u každého však tato podpora musí mít institucionalizovaný rámec a klást zvýšené nároky na financování. Spíše naopak, standardní model vzdělávání by měl vést k naplnění práva jednotlivce na vzdělání ve většině případů. To by mělo platit v základním vzdělávání bezvýhradně, na vyšších stupních vzdělávání potom s určitou korekcí vzhledem k přirozeným rozdílům mezi lidmi, pokud jde o vlohy a nadání. Podpora má směřovat k tomu, aby byla nastavena rovnost podmínek ve vzdělávání, která tak otevírá cestu i k rovnosti příležitostí.

Novela sice nadále užívá pojem „speciální vzdělávací potřeby“, avšak ustupuje se od jeho striktního vymezení prostřednictvím vyjmenovaných druhů postižení a znevýhodnění. Zákon tak zavádí nové vymezení, kdy žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, kterému brání ve vzdělávání překážky, jež lze překonávat pomocí tzv. podpůrných opatření. Novela tak může modernizovat pojetí podpory, aniž by ztratila pojmovou kontinuitu s dosavadním stavem. To je důležité hlavně kvůli množství podzákoných dokumentů (včetně rámcových vzdělávacích programů), které pojem „speciální vzdělávací potřeby“ používají.

Úprava § 16 školského zákona upravuje zásadní posun od kategorizace žáků ke kategorizaci potřeb a podpůrných opatření. Zákon upravuje výčet základních podpůrných opatření (§ 16 odst. 2 školského zákona) a v § 19 předpokládá, že k další konkretizaci a provedení bude vydán prováděcí právní předpis.

Komentář [MB3]: Ustupuje se tedy od kategorizace, nebo bude nově vymezena?

Podpůrná opatření

Úpravy ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami směřují ke vzdělávání většiny žáků v běžných třídách, s cílem vytvářet „školu pro všechny“. Školský zákon vychází z předpokladu, že **základní míra podpory musí být součástí standardního modelu vzdělávání**. Spočívá především v profesních kompetencích pedagoga a měla by vyplývat zcela samozřejmě z toho, že učitel má znát svého žáka a mít k němu osobní a zároveň profesionální přístup.

Nástrojem k zajištění společného vzdělávání žáků je systém podpůrných opatření ve vzdělávání žáka. Nová úprava stojí na pojmu podpůrná opatření a na principu, že důležité je najít a realizovat v praxi taková podpůrná opatření, která budou nástrojem pro překonání překážek ve vzdělávání žáka. Volí se vždy tak, aby odpovídala žákově potřebě upravit průběh jeho vzdělávání a eliminovat tak případné nepříznivé důsledky jeho zdravotního stavu, souběhu okolností jeho aktuálních životních podmínek nebo dalších okolností, které mohou být způsobeny jak kulturním prostředím, tak sociální situací žáka.

Nově školský zákon vymezuje podpůrná opatření v § 16 odst. 2 jako:

- a) poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení,
- b) úpravu organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,
- c) úpravu podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- d) použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
- e) úpravu očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
- f) vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- g) využití asistenta pedagoga,
- h) využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů, nebo
- i) poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.

Významným prvkem nové právní úpravy je **Přehled podpůrných opatření**, který stanoví Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhláškou. Přehled kategorizuje podpůrná opatření do pěti stupňů dle organizační, pedagogické a finanční náročnosti a zahrnuje jejich podrobný popis. Dále uvádí kategorizaci speciálních učebnic, učebních a kompenzačních pomůcek.

Při stanovování kompenzačních pomůcek specifikuje okolnosti, za kterých jsou pomůcky poskytovány z resortu vzdělávání a kdy jinými způsobem (například z veřejného zdravotního pojištění), případně za jakých okolností může uživatel pomůcky získat vícekrát pro potřeby vzdělávání.

Komentář [MB4]: Uvedená podpůrná opatření u žáků s lehkou mentální retardací nemohou vést ke kompenzaci speciálních vzdělávacích potřeb těchto žáků.

Podpůrná opatření neumožňují dosažení rozvoje maximálního potenciálu všech žáků s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodů mentální retardace.

Podpůrná opatření jsou koncipována na podporu žáků s ohledem na věkové zvláštnosti po dobu plnění povinné školní docházky na prvním stupni a v některých případech pouze v jeho prvním období. Jejich využitelnost na druhém stupni základního vzdělávání je kontroverzní a v případě středního vzdělávání jsou zcela nepoužitelná.

Komentář [MB5]: Název projektu. V dokumentech tak významného charakteru, by neměly figurovat podobné odkazy.

V **prvním stupni** jsou zahrnuta podpůrná opatření, která nevyžadují ani zvláštní institucionální podporu, ani navýšení finančních prostředků na činnost školy. Podpůrná opatření v prvním stupni se tedy od základní podpory, která vůbec není v přehledu zahrnuta, liší tím, že mohou být obsahem formalizované spolupráce žáka (zákonného zástupce) a pedagoga. Vychází zejména z potřeby individualizace vzdělávání žáka a z pedagogické diagnostiky. Nástrojem k zajištění podpory je Plán pedagogické podpory, který stanovuje, co vše škola se žákem dělá, aby došlo k nápravě obtíží. Plán pedagogické podpory byl 2 roky ověřován na vybraných školách v ČR (cca 230 škol), aby byly postupy škol ověřeny před vydáním vyhlášky. Jeho definitivní podoba pak byla finálně upravena na základě praktického ověřování ve školách.

Podpůrná opatření ve II. - V. stupni podpory doporučuje školské poradenské zařízení na základě posouzení vzdělávacích potřeb žáka, po projednání s žákem nebo jeho zákonným zástupcem a školou. Podpůrná opatření uvedená v II. – V. stupni postupně gradují v rozsahu možné podpory, resp. jejich organizační a finanční náročnosti.

Zároveň **školský zákon uvádí některé druhy podpůrných opatření**, která z různých důvodů vyžadují úpravu na úrovni zákona, neboť představují **výjimky z obecných pravidel stanovených rovněž zákonem**, nebo kontinuálně s dosavadní úpravou **garantují podporu určitým skupinám zdravotně postižených osob**.

V návaznosti na školský zákon prováděcí předpis má posléze podrobně rozpracovat tato podpůrná opatření:

- možnost úpravy podmínek, obsahu, forem a metod vzdělávání,
- prodloužení standardní délky vzdělávání,
- úpravy podmínek přijímání a ukončování vzdělávání,
- podporu osob neslyšících a nevidomých,
- úpravu výstupů vzdělávání (např. **zařazení žáka do programu základní školy speciální nebo do upraveného RVP ZV**) – k úpravě výstupů vzdělávání může dojít s primárním zřetelem k zájmu žáka, s informovaným souhlasem žáka nebo jeho zákonného zástupce a na základě doporučení školského poradenského zařízení kdykoli, tedy i před zahájením vzdělávání (žák je „přijímán do programu“, i kdykoli v jeho průběhu (žák „do programu“ **přestupuje nebo je přeřazen**),
- používání individuálního vzdělávacího plánu,
- využití asistenta pedagoga
- možnost působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi se zdravotním hendikepem po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů (např. transliterátora, tlumočnicka),
- stavební a technické úpravy prostor, kde se poskytuje vzdělávání; toto podpůrné opatření však bude využíváno jen výjimečně, neboť obecně platí § 169 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a k němu vydaná prováděcí vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb (před vydáním těchto předpisů platily pro řešení přístupů do staveb občanského vybavení obdobné normy – vyhláška č. 369/2001 Sb. a vyhláška č. 174/1994 Sb., takže požadavky na stavební a technické uzpůsobení prostor pro vzdělávání osob s hendikepem nejsou pro školy novinkou).

Komentář [MB6]: Nejedná se o upravené výstupy vzdělávání – jedná se o samostatné RVP, kde výstupem vzdělávání jsou základy vzdělání.

Komentář [MB7]: Snad školního vzdělávacího programu.

Komentář [MB8]: Přeřazen? O jaké přeřazení do programu se jedná?

Vyhláška má upravit také postup školy před přiznáním podpůrného opatření, čímž se rozumí mimo jiné poskytnutí nezbytných informací žákovi nebo zákonnému zástupci, aby byl naplněn požadavek „informovaného souhlasu“ a mohlo být vydáno doporučení ke vzdělávání žáka s potřebou podpůrných opatření ve vzdělávání. Doporučení popisuje navržená podpůrná opatření včetně jejich normované finanční náročnosti.

Přehled podpůrných opatření pak upravuje využívání jednotlivých podpůrných opatření v jednotlivých stupních. Rozšiřuje nabídku působení pedagogických pracovníků o působení školních psychologů a školních speciálních pedagogů, zejména v případě, kdy škola vzdělává vysoké procento žáků s potřebou podpůrných opatření, nebo demografické ukazatele školy vyžadují působení těchto odborníků.

Obdobně se postupuje u nastavení služeb asistenta pedagoga, kdy je zřejmé, že je třeba odlišit tuto službu pro pedagoga ve vztahu k jednotlivému žákovi nebo skupině žáků.

Na některá z vyjmenovaných podpůrných opatření však zákon výslovně navazuje speciální podmínky jejich použití, čímž také nepřímo ovlivnil jejich katalogizaci. Půjde o opatření, která spočívají v:

- komplexním zásahu do organizace vzdělávání žáka (individuální vzdělávací plán),
- významně zvýšené personální náročnosti vzdělávání ve třídě, kde je žák zařazen (funkce asistenta pedagoga nebo dalšího pedagoga),
- **zařazení žáka do programu s jinými očekávanými výstupy vzdělávání (např. zařazení žáka do programu základní školy speciální).**

Komentář [MB9]: Nejedná se o jiné očekávané výstupy vzdělávání!

Podle nově upraveného § 16 odst. 9 školského zákona lze zřizovat „školy nebo ve školách třídy, oddělení a studijní skupiny pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem“.

Zařazení do takovéto školy, třídy, oddělení či skupiny není samo o sobě pojato jako poskytování podpůrného opatření, nýbrž jako opatření, které lze využít v situaci, kdy by poskytování podpůrného opatření ve stupni I - V nedostačovalo k tomu, aby dítě realizovalo své právo na vzdělání v běžné škole a třídě formou individuální integrace. **Zařadit žáka do takto zřízené školy nebo třídy pak lze jen na doporučení školského poradenského zařízení a na žádost zákonného zástupce žáka nebo žáka zletilého, vždy v souladu se zájmem žáka.**

Nově upravený § 16 odst. 9 školského zákona dále ukládá, že je nezbytné žádat krajský úřad o souhlas se zřízením takové školy nebo ve školách třídy, oddělení a studijní skupiny. (V případě škol zřizovaných ministerstvem nebo registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, nezbytný souhlas ministerstva.)

Zákon nově stanoví také povinnost školského poradenského zařízení předat doporučení, tedy formalizovaný výstup poradenských služeb, škole, v níž se dotčený žák vzdělává.

Komentář [MB10]: Nesrozumitelné.

Zvláštní význam má tato povinnost v případech, kdy z doporučení školského poradenského zařízení vyplývá, že dosud poskytované podpůrné opatření již není nezbytné. Zákon totiž uloží škole ukončit v takovém případě poskytování některých podpůrných opatření (zejm. spočívajících-li ve vzdělávání mimo „hlavní vzdělávací proud“). Zda se škola o důvodu pro ukončení

Komentář [MB11]: Nesrozumitelné.

podpůrného opatření dozví, nelze ponechávat na úvaze zákonného zástupce, a proto bude školské poradenské zařízení zasílat doporučení také přímo škole.

Výstupy činnosti školských poradenských zařízení – zpráva a doporučení – budou podléhat revizi. Žadatelem o revizi může být žák, zákonný zástupce nebo škola.

Revizní instancí bude právnická osoba zřízená a pověřená ministerstvem. Součástí revizního postupu může být v případě potřeby také nová diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka. To bude možné provést pouze se souhlasem žáka (zákonného zástupce). Jeho ochotu podrobit se diagnostice lze předpokládat tehdy, je-li sám žadatelem o revizi.

Komentář [MB12]: Ochotu? Zletilý žák nebo zákonný zástupce nemá povinnosti?

Zmocnění dané § 19 školského zákona

Ustanovení § 19 školského zákona předpokládá, že podrobné členění jednotlivých podpůrných opatření do stupňů, pravidla postupu všech zúčastněných subjektů před přiznáním podpůrného opatření, během jeho poskytování, při ukončení jejich poskytování stanoví vyhláška. Konkrétně § 19 stanoví:

„Ministerstvo stanoví vyhláškou

- a) konkrétní výčet a účel podpůrných opatření a jejich členění do stupňů,
- b) u podpůrných opatření druhého až pátého stupně pravidla pro jejich použití školou a školským zařízením a normovanou finanční náročnost pro účely poskytování finančních prostředků ze státního rozpočtu podle tohoto zákona,
- c) postup školy nebo školského zařízení před přiznáním podpůrného opatření dítěti, žákovi nebo studentovi,
- d) organizaci poskytování podpůrných opatření,

...

- f) průběh a organizaci poradenských služeb školy a činnosti školských poradenských zařízení, základní zásady používání diagnostických nástrojů a pravidla spolupráce školských poradenských zařízení se školami, školskými zařízeními a dalšími osobami a orgány veřejné správy,
- g) náležitosti zprávy a doporučení vydávaných školským poradenským zařízením,
- h) podmínky pro využití asistenta pedagoga a pravidla jeho činnosti a podmínky působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů,
- i) náležitosti individuálního vzdělávacího plánu,

...“

Komentář [MB13]: Bude se ještě doplňovat nějaký text?

Dále § 19 školského zákona obsahuje zmocnění k provedení ustanovení § 16 odst. 9 školského zákona. Konkrétně pak ministerstvo stanoví:

- „e) organizaci a pravidla vzdělávání ve třídách, odděleních a studijních skupinách a školách zřízených podle § 16 odst. 9,
- j) náležitosti informovaného souhlasu s poskytnutím podpůrného opatření podle § 16 odst. 4 a 5 a žádosti podle § 16 odst. 9“.

V oblasti podpory nadaných žáků nová úprava navazuje na současný stav. Jedná se zejména o rozšířenou výuku některých předmětů, odlišnou organizaci vzdělávání a přeřazení do vyššího ročníku bez absolvování ročníku předchozího. Využit bude možno i slučování žáků do skupin napříč třídami. Pro tuto situaci § 19 školského zákona stanoví:

„Ministerstvo stanoví vyhláškou

- k) pravidla a náležitosti zjišťování vzdělávacích potřeb nadaných dětí, žáků a studentů, úpravu organizace, přijímání, průběhu a ukončování jejich vzdělávání a podmínky pro

Komentář [MB14]: Bude se ještě doplňovat nějaký text?

přeražování do vyššího ročníku.“

1.4. Identifikace dotčených skupin

Hlavní dotčené skupiny:

- žáci se speciálními vzdělávacími potřebami,
- žáci nadaní a mimořádně nadaní,
- ostatní žáci,
- zákonní zástupci žáků,
- pracovníci škol a školských zařízení,
- pracovníci školských poradenských zařízení,
- zřizovatelé škol, krajské úřady, obce,
- Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy.

Vyhláška ovlivní obsah metodického vedení a podpory škol a školských zařízení pro zajištění správného uplatňování podpůrných opatření. Má také dopad na zacílení kontrolních procesů. Proto jsou dalšími dotčenými institucemi:

- Národní institut pro další vzdělávání,
- Národní ústav pro vzdělávání,
- Česká školní inspekce.

Vyhláška ovlivní mezirezortní spolupráci ve vzdělávání, v sociální oblasti a zdravotnictví při poskytování podpůrných opatření, při analýze a návrhu řešení konkrétní situace žáka, při poskytování konkrétního podpůrného opatření, kdy škola spolupracuje s okolím žáka v nejlépeším zájmu dítěte, nebo při poskytování kompenzačních pomůcek. Proto jsou dotčenými institucemi:

- Ministerstvo práce a sociálních věcí,
- Ministerstvo zdravotnictví,
- Orgány sociálně-právní ochrany dětí.

1.5. Popis cílového stavu

a) Naplnění zmocnění § 19 školského zákona ve znění platném od 1. 9. 2016.

b) Využití vzdělávacího potenciálu každého žáka, a to maximální měrou při zohlednění jeho individuálních potřeb.

c) Naplnění závazků vyplývajících z Úmluvy o právech dítěte, Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením a dalších mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, a dále i opatření vyplývající z rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci D. H. a ostatní vs. Česká republika (2007).

c) Přehledná a transparentní pravidla realizace podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami formou zajištění podpůrných opatření a zajištění individuální podpory žáků mimořádně nadaných.

d) Zajištění odborné a personální podpory školám a pedagogickým pracovníkům při společném vzdělávání žáků se zdravotním postižením, z odlišného kulturního prostředí a

Komentář [MB15]: Školám? Kým? Jak? Za jakých podmínek? Škola je samostatný právní subjekt.

životních podmínek s ostatními žáky v běžných školách, zajištění koordinace podpory žáka mezi školou, školským poradenským zařízením, rodiči a dalšími odborníky.

e) Nezvyšování administrativní zátěže škol tam, kde to není nutné.

f) Funkční revizní mechanismy spočívající v kompetenčních a procesních pravidlech.

1.6 Zhodnocení rizika

Identifikovaná rizika:

1) Nedostatečné zohlednění závazků plynoucích z implementace rozsudku D. H. a ostatní proti České republice.

2) Nedostatečné zohlednění závazků plynoucích z mezinárodních Úmluv týkajících se zajištění rovných příležitostí a spravedlivosti při vzdělávání žáků bez rozdílu.

3) Nedostatečné zajištění finančních prostředků ze státních zdrojů pro realizaci podpůrných opatření.

4) Nedostatečný počet odborníků pro práci ve školských poradenských zařízeních, nedostatečná časová alokace pro individuální práci se žákem při návrhu a provádění podpůrných opatření.

Komentář [MB16]: V základním vzdělávání? U žáků s potřebou podpůrných opatření?

2. Návrh variant řešení

Varianty legislativního řešení jsou popsány v hlavních aspektech právní úpravy s ohledem na její cíle.

- *Pojetí vyhlášky*

Varianta nulová

Zachování stávající úpravy převzetím do nového prováděcího předpisu.

Varianta 1A

Vytvoření nové vyhlášky jako **komplexního** prováděcího předpisu o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, který souhrnně zpracuje všechny dotčené oblasti v jedné podzákoné normě. Dílčí témata obsažená nyní souběžně ve zvláštních předpisech (vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných a vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, se soustředí do jednoho nového komplexního právního předpisu.

Vyhláška **nahradí** nejenom platnou vyhlášku č. 72/2005 Sb. a č. 73/2005 Sb., ale i další související podzákoné normy, a bude tak představovat komplexní a jednotnou normu týkající se vzdělávání žáků s potřebou podpůrných opatření.

Varianta 1B

Vytvoření nové vyhlášky, která bude obsahovat materii navazující na zmocnění uvedené v § 19 školského zákona a která nahradí především stávající vyhlášku č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

Současně budou novelizovány ostatní navazující vyhlášky zejména vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, jejíž materie je širší, než předpokládá zmocnění uvedené v § 19 školského zákona.

- *Speciální vzdělávací potřeby*

Varianta nulová

Popis existujícího stavu:

Stávající vyhláška rozlišuje speciální vzdělávací potřeby žáka, tak, že žáky dělí podle druhů postižení nebo znevýhodnění na:

- žáky se zdravotním postižením,
- žáky se zdravotním znevýhodněním,
- žáky se sociálním znevýhodněním,
- žáky s těžkým zdravotním postižením.

Žákem se **zdravotním postižením** je dle školského zákona osoba s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, s vadami řeči, se souběžným postižením více vadami, autismem a vývojovými poruchami učení nebo chování.

Za žáky s **těžkým zdravotním postižením** se pro účely výše jmenované vyhlášky považují žáci s těžkým zrakovým postižením, s těžkým sluchovým postižením, s těžkým tělesným postižením, s těžkou poruchou dorozumívacích schopností, hluchoslepí, se souběžným postižením více vadami, s autismem, s těžkým tělesným postižením nebo středně těžkým, těžkým či hlubokým mentálním postižením.

Výše uvedená vyhláška kromě pojmu podpůrná opatření pracuje s pojmem vyrovnávací opatření v souvislosti se vzděláváním žáků se zdravotním a sociálním znevýhodněním.

Žákem se **zdravotním znevýhodněním** je dle školského zákona osoba zdravotně oslabená, dlouhodobě nemocná nebo s lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělání.

Školský zákon v § 16 vymezuje sociální znevýhodnění takto:

- rodinné prostředí s nízkým sociálně-kulturním postavením nebo ohrožení sociálně-patologickými jevy,
- nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova,
- postavení azylanta a účastníka řízení o udělení azylu na území ČR

Pro potřeby vyhlášky č. 73/2005 Sb. se za žáka **se sociálním znevýhodněním** považuje žák z prostředí, kde se mu nedostává potřebné podpory k řádnému průběhu vzdělávání včetně spolupracujících zákonných zástupců se školou, a žák znevýhodněný nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka.

Varianta 1

Vyhláška respektuje novelu školského zákona a pracuje s novým vymezením, kdy žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností a k realizaci práva na vzdělání na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje podpůrná opatření.

Vyhláška nadále pracuje s termínem „speciální vzdělávací potřeby“, ale ustupuje od striktního jmenování druhů postižení a znevýhodnění, aniž by ztratila kontinuitu se stavem, který předpokládá školský zákon, ve znění zákona č. 82/2015 Sb., a to zejména ve vztahu ke kurikulárním dokumentům, tedy Rámcovým vzdělávacím programům, které pojem „speciální vzdělávací potřeby“ používají.

K vyhlášce je vytvořena samostatná příloha „Přehled podpůrných opatření“. Ve výčtu podpůrných opatření na potřebných místech dále konkretizuje u podpůrných opatření druhy postižení nebo sociálního znevýhodnění, pro která je dané podpůrné opatření určeno.

Varianta 2

Vyhláška respektuje novelu školského zákona a pracuje s novým vymezením, kdy žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností a k realizaci práva na vzdělání na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje podpůrná opatření.

Vyhláškou se zcela opouští pojem „speciální vzdělávací potřeby“. Vyhláška zavádí pojem žák „s potřebou podpůrných opatření“ jako hlavní pojem a je základem pro změnu Rámcových vzdělávacích programů a další legislativních norem.

K vyhlášce je vytvořena samostatná příloha „Přehled podpůrných opatření“. Ve výčtu podpůrných opatření nejmenuje druhy zdravotního postižení nebo sociálního znevýhodnění, pro která je dané podpůrné opatření určeno, ale podrobně definuje příčiny ve vývoji, učení a chování žáků, které vedou k potřebě podpůrných opatření.

Varianta 3

Vyhláška respektuje novelu školského zákona a pracuje s novým vymezením, kdy žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností a k realizaci práva na vzdělání na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje podpůrná opatření.

Vyhláška vysvětluje, co se rozumí potřebami vyplývajícími ze „zdravotního stavu, kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek“, definuje tyto pojmy, které nově zavádí novela školského zákona v § 16, odst. 1 a kategorizuje speciální vzdělávací potřeby do těchto tří oblastí.

Definuje speciální vzdělávací potřeby a ke speciálním vzdělávacím potřebám v daných kategoriích přiřazuje podpůrná opatření definovaná v § 16, odst. 2, která dále podrobně nedefinuje.

Není vytvořena samostatná příloha vyhlášky obsahující přehled podpůrných opatření, ale samostatná příloha vyhlášky se soustředí na posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb – obsahuje soubor diagnostických postupů určených poradenským pracovníkům, zejména pedagogicko-psychologických poraden a speciálně pedagogických center, s cílem zařadit žáky do kategorií, které odrážejí závažnost speciálních vzdělávacích potřeb.

- *Podpůrná opatření*

Varianta nulová

Popis existujícího stavu:

Stávající právní úprava vyhlášky č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, vymezuje pojem podpůrná opatření pouze v souvislosti s jejich poskytováním žákům se zdravotním postižením a žákům mimořádně nadaným. Nejvyšší míra podpůrných opatření náleží žákům s těžkým zdravotním postižením.

Vyrovňovací opatření ve znění výše jmenované vyhlášky se rozumí využívání pedagogických, případně speciálně pedagogických metod a postupů, poskytování individuální podpory v rámci výuky a přípravy na výuku, využívání poradenských služeb školy a školských poradenských zařízení, individuálního vzdělávacího plánu, služeb asistenta pedagoga.

Podpůrnými opatřeními při vzdělávání žáků se zdravotním postižením se rozumí využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů, zařazení předmětů speciálně pedagogické péče, poskytování pedagogicko-psychologických služeb, zajištění služeb asistenta pedagoga, snížení počtu žáků ve třídě nebo studijní skupině nebo jiná úprava organizace vzdělávání zohledňující vzdělávací potřeby těchto žáků.

Podpůrnými opatřeními pro vzdělávání žáků mimořádně nadaných se rozumí využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, didaktických materiálů, pedagogicko-psychologických služeb, nebo jiná úprava organizace vzdělávání zohledňující vzdělávací potřeby těchto žáků.

Varianta 1

K naplnění vzdělávacích možností a realizaci práva na vzdělání na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje žák se speciálními vzdělávacími potřebami podpůrná opatření. Ta se volí tak, aby odpovídala požadavkům na úpravy vzdělávání žáka, které vyplývají z jeho zdravotního stavu, nebo vyplývají z odlišností kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek.

Samostatnou přílohou vyhlášky je Přehled podpůrných opatření, který **je určen především pracovníkům školských poradenských zařízení; přispívá ke sjednocení poskytovaných podpůrných opatření.** Pracovníci školských poradenských zařízení jsou metodicky vedeni k tomu, aby jako koordinátoři práce s podpůrnými opatřeními postupovali při jejich navrhování obezřetně s respektem k zájmům žáka a současně hospodárně, v těsné spolupráci se školou, školskými zařízeními, žáky a jejich zákonnými zástupci.

Přehled podpůrných opatření se skládá ze dvou částí, v části A kategorizuje podpůrná opatření do pěti stupňů dle organizační, pedagogické a finanční náročnosti a zahrnuje jejich podrobný popis. Kategorizaci speciálních učebnic a učebních pomůcek i pomůcek kompenzačních uvádí část B Přehledu.

Při stanovování potřeby kompenzační pomůcky specifikuje okolnosti, za kterých jsou pomůcky poskytovány z resortu vzdělávání a kdy jinými způsobem (například z veřejného zdravotního pojištění), případně za jakých okolností může uživatel pomůcky získat pomůcku vícekrát, pokud to vzdělávací potřeby žáka vyžadují.

Přehled podpůrných opatření obsahuje u většiny podpůrných opatření druhého až pátého stupně normovanou finanční náročnost pro účely poskytování prostředků ze státního rozpočtu (dále jen „normovaná finanční náročnost“). Takto koncipovaná podpůrná opatření **dávají záruku školám, že jejich náklady na zvýšenou podporu vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami budou finančně zajištěny.** Normovaná finanční náročnost je v Přehledu podpůrných opatření předem definována a vázána na využití podpůrných opatření s ohledem na hospodárnost využití (např. je uvažováno o sdílení asistenta pedagoga pro více žáků ve skupině, úvazek se s přibývajícím žáky postupně doplňuje vždy o 0,25 úvazku asistentů pedagoga, pokud se využívá asistent pedagoga ve třetím stupni).

Podpůrná opatření s normovanou finanční náročností jsou navržena tak, aby se umožnilo ve škole především vytvářet odbornou a personální podporu pedagogickým pracovníkům, aby se zajistila organizace vzdělávání ve vysoké kvalitě, s využitím dalších odborníků a speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek a kompenzačních pomůcek.

Dále je zaveden princip, podle nějž je možné kombinovat pro jednu osobu podpůrná opatření z různých stupňů. Kombinace však není možná pro stejný druh podpory - například nelze uplatnit současně asistenta pedagoga ve druhém i čtvrtém stupni podpůrného opatření pro jednoho žáka. Při využívání služeb asistentů pedagoga je třeba respektovat potřebnost této služby, aby nedocházelo k posilování nesamostatnosti žáků.

Volba podpůrného opatření musí být vždy přiměřená potřebě žáka, prvotní zřetel je kladen vždy na zájem žáka. Pro naplnění principů inkluzivního vzdělávání, tedy společného vzdělávání, bude přednost dávana takovým podpůrným opatřením, která žáka pomohou začlenit do prostředí, ve kterém se vzdělávají žáci bez speciálních vzdělávacích potřeb. Podpůrná opatření jsou účelová, tudíž se uplatňují pouze po dobu trvání účelu, k němuž jsou určena.

Nový systém poskytování potřebných podpůrných opatření klade velký důraz na profesní kompetence učitele, na jeho schopnost vnímat specifika vzdělávacích potřeb žáka, dovednost využívat pedagogickou diagnostiku. Učitel by měl svého žáka znát a mít k němu jak profesní, tak osobní přístup.

Základní míra podpory by měla být součástí standardního modelu vzdělávání. Proto podpůrná opatření v prvním stupni představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení

vzdělávání. Podpůrná opatření tohoto stupně slouží ke kompenzaci mírných vzdělávacích obtíží ve vzdělávání žáka. Podpůrná opatření v prvním stupni se od základní podpory, která vůbec není v přehledu zahrnuta, liší tím, že mohou být obsahem formalizované spolupráce žáka (zákonného zástupce) a pedagoga. Vychází zejména z potřeby individualizace vzdělávání žáka a z pedagogické diagnostiky.

Úpravy v rámci podpůrných opatření v prvním stupni navrhují učitelé, spolupracují při tom s pracovníky poskytujícími poradenské služby ve škole jako je výchovný poradce, metodik prevence, školní speciální pedagog nebo školní psycholog, a dále se zákonnými zástupci žáka. Podpůrná opatření tohoto stupně nevyžadují ani navýšení finančních prostředků na činnost školy a jejich použití není podmíněno doporučením školského poradenského zařízení. V případě potřeby může žák nebo zákonný zástupce žáka školské poradenské zařízení o metodickou pomoc požádat. Podpůrná opatření tohoto stupně mohou být obsahem formalizované spolupráce zákonného zástupce dítěte, žáka a studenta nebo zletilého žáka a studenta, školského poradenského zařízení a školy v případě, pokud nestačí projednání poskytnutí podpůrných opatření prvního stupně na úrovni škola-zákonný zástupce dítěte, žáka a studenta nebo na úrovni škola-zletilý žák či student. Přehled podpůrných opatření předkládá návrh doporučených postupů a metod, nepředstavuje nicméně jejich závazný výčet, protože o jejich formě i rozsahu rozhoduje výlučně škola sama.

Nástrojem k zajištění podpůrných opatření prvního stupně je plán pedagogické podpory, který zahrnuje zejména popis obtíží žáka, plánovaná podpůrná opatření, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu. Plán pedagogické podpory škola průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Poskytování podpůrných opatření prvního stupně škola průběžně vyhodnocuje. Nejpozději po třech měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory škola vyhodnotí, zda opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, škola změní plán pedagogické podpory, nebo doporučí žákovi nebo zákonnému zástupci žáka vyhledání poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně na základě doporučení školského poradenského zařízení, poskytuje škola podpůrná opatření prvního stupně na základě plánu pedagogické podpory.

Pokud k naplnění vzdělávacích potřeb žáka nepostačuje poskytování podpůrných opatření prvního stupně, jsou žákovi na základě doporučení školského poradenského zařízení poskytována podpůrná opatření druhého až pátého stupně. Opatření v těchto uvedených stupních lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení na základě žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.

Na základě doporučení školského poradenského zařízení může podpůrné opatření II. – V. stupně spočívat v poskytování vzdělávání za použití:

- poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,
- úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,
- úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob (11a), Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,

- úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
 - vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
 - využití asistenta pedagoga,
 - využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů, nebo
 - poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.
- *Postup v souvislosti s poskytováním podpůrných opatření*

Varianta nulová

Popis existujícího stavu:

Soustava školských poradenských zařízení je v základních rysech upravena školským zákonem a dále jsou pravidla jejího fungování vymezena vyhláškou č. 72/2005 Sb. V právní úpravě prozatím absentují mechanismy pro bližší sjednocení základních parametrů pro poskytované poradenské služby a nástroje revize výsledků poradenských služeb.

Školský zákon svěřuje v § 16 odst. 5 zjišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáků pro účely školského práva školským poradenským zařízením.

O použití konkrétních podpůrných opatření, úpravách ve vzdělávání žáka nebo v organizaci školy rozhoduje zásadně její ředitel. Některá jeho rozhodnutí jsou však vedle souhlasu nebo výslovné žádosti zákonného zástupce žáka nebo žádosti zletilého žáka podmíněna doporučením školského poradenského zařízení (např. povolení individuálního vzdělávacího plánu v souladu s § 18 školského zákona).

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, stanoví, že poradenská služba se začne poskytovat bez zbytečného odkladu, nejpozději však do tří měsíců ode dne přijetí žádosti. Aby nedocházelo k tomu, že jsou dlouhé objednací lhůty pro účely posouzení vzdělávání žáka ve školských poradenských zařízeních, bude třeba posílit počty jejich pracovníků.

Podmínkou poskytnutí psychologické nebo speciálně pedagogické poradenské služby je žádost zákonného zástupce nebo zletilého žáka, který je seznámen školským poradenským zařízením o podstatných náležitostech poskytované poradenské služby, zejména o povaze, rozsahu, trvání, cílech a postupech poskytované služby, informace musí být srozumitelná a jednoznačná, a s písemným souhlasem zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka.

Výsledkem psychologické nebo speciálně pedagogické diagnostiky jsou zpráva z vyšetření a doporučení obsahující návrh úprav ve vzdělávání. Při vydání zprávy a doporučení je zákonný zástupce nezletilého žáka nebo zletilý žák informován o obsahu doporučení způsobem srozumitelným pro nejširší možný okruh osob. Oba tyto dokumenty jsou předány zákonnému zástupci nezletilého žáka nebo zletilému žákovi. Zákonný zástupce nezletilého žáka nebo zletilý žák stvrdí svým podpisem, že doporučení s ním bylo projednáno a porozuměl jeho obsahu a povaze, a případně že k němu uplatňuje výhrady.

Podle současné právní úpravy vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, musí informovat školské poradenské zařízení zákonného zástupce nezletilého žáka nebo zletilého žáka kromě jiného i o možných následcích, pokud poradenská služba nebude poskytnuta. Neukládá však povinnost zákonnému zástupci nezletilého žáka nebo zletilému žákovi předat doporučení, které obsahuje návrhy úpravy ve vzdělávání žáka škole.

Varianta 1

Vyhláška zavádí pravidla a jednotné postupy a jednoznačně vymezí, jaká je role vzdělávacích zařízení (školy nebo školského zařízení) a školského poradenského zařízení, zákonných zástupců žáka a žáka při doporučení, realizaci a vyhodnocení účinnosti podpůrných opatření.

Role školského poradenského zařízení se ve vyhlášce navrhuje změnit tak, aby nově představovalo instituci odpovědnou za diagnostiku a metodickou pomoc nejen svým klientům a jejich zákonným zástupcům, ale také pracovníkům škol, školských zařízení a nepedagogickým pracovníkům, kteří se účastní vzdělávání. Školská poradenská zařízení na podkladě provedené diagnostiky a dalších podkladů (informace o škole, podklady od jiných odborníků) doporučují podpůrná opatření příslušného stupně nebo jejich možné kombinace. Účelem tohoto procesu není „značkovat“ žáka v rámci určité kategorie nebo stupně hendikepu, ale najít pro něj konkrétní rozsah podpůrných opatření nejvíce odpovídajících jeho vzdělávacím potřebám. S výše uvedenou činností školského poradenského zařízení úzce souvisí rovněž metodické vedení všech osob zúčastněných v procesu vzdělávání žáka, zejména pedagogů, asistentů pedagoga a jiných osob (kupř. zaměstnanců školských zařízení).

Vyhláška má též za cíl nastavit efektivní komunikaci mezi všemi zúčastněnými, která by v co nejširší míře napomáhala rychlému doporučení podpůrných opatření. Výstupem poradenské pomoci školského poradenského zařízení je zpráva z vyšetření, která je předána zákonnému zástupci nezletilého žáka nebo zletilému žákovi a odborný závěr školského poradenského zařízení v podobě návrhu doporučení, který bude nyní k dispozici nejen zákonnému zástupci nezletilého žáka nebo zletilému žákovi, ale také škole nebo školskému zařízení, případně rovněž orgánu veřejné moci, který svým rozhodnutím uložil povinnost využít odbornou poradenskou pomoc.

Oba tyto výstupy podléhají revizi. Žadatelem o revizi může být zákonný zástupce nezletilého žáka, zletilý žák, škola, školské zařízení, orgán veřejné moci, který uložil využít odbornou poradenskou pomoc ve školském zařízení a Česká školní inspekce.

Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení. Primárně je tedy zodpovědná škola (učitel, ředitel školy, školní psycholog nebo školní speciální pedagog) za samostatnou práci s potřebami podpory na nejnižším stupni pedagogické a materiální náročnosti. Není ovšem vyloučeno, aby i podpůrná opatření prvního stupně zákonným zástupcům nezletilého žáka, zletilému žákovi nebo škole doporučilo školské poradenské zařízení. Zákonný zástupce nezletilého žáka, zletilý žák nebo škola tak mohou žádat o pomoc školské poradenské zařízení bez předchozí samostatné péče školy.

Pro poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně je spolupráce školského poradenského zařízení a jeho doporučení nezbytné.

Při zjišťování a navrhování podpůrných opatření školské poradenské zařízení vychází z aktuálního zdravotního stavu žáka, případně posouzení zdravotního stavu lékařem nebo jiným odborníkem, dále z plánu pedagogické podpory, z údajů o dosavadní spolupráci žáka se školským poradenským zařízením a z podmínek školy, ve které se žák vzdělává nebo se vzdělávat bude. Školské poradenské zařízení zjišťuje i možnost využití personálních a materiálních podmínek školy, která jsou vytvořena pro již poskytovaná podpůrná opatření. Školské poradenské zařízení projedná se školou, zákonným zástupcem nezletilého žáka nebo se zletilým žákem a v případě potřeby i se školským zařízením navrhovaná podpůrná opatření. Pokud je to možné, přihlédně k jejich vyjádření.

- *Individuální vzdělávací plán*

Varianta nulová

Popis existujícího stavu:

Podle § 18 školského zákona může ředitel školy s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit nezletilému žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo nezletilému žákovi mimořádně nadanému na žádost jeho zákonného zástupce nebo zletilému žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádným nadáním na jeho žádost vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu.

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, popisuje v § 6 a § 7 vybraná vyrovnávací a podpůrná opatření, mezi kterými je i individuální vzdělávací plán.

- Individuální vzdělávací plán se stanoví v případě potřeby především pro individuálně integrovaného žáka, žáka s hlubokým mentálním postižením, případně také pro žáka skupinově integrovaného nebo žáka školy zřízené podle § 16 odst. 9 zákona. Je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka a je součástí dokumentace žáka.

Komentář [MB17]: Tedy každý žák s MR musí mít IVP? Takový postup vzdělávání nelze považovat za odpovídající, především u žáků s lehkou mentální retardací. U těchto žáků se jedná o systém vzdělávání, dokonce lze tento systém nazvat filosofií vzdělávání.

Varianta 1

Vyhláška reaguje na novelu školského zákon, která s účinností od 1. 9. 2016 v § 16 odst. 2 písm. f) definuje individuální vzdělávací plán (IVP) jako samostatné podpůrné opatření.

Vyhláška upřesňuje, že individuální vzdělávací plán je jedním z podpůrných opatření, z čehož plyne, že není obligatorně používáno ve spojitosti s poskytováním podpůrných opatření jiného druhu. Vyhláška upřesňuje, že individuální vzdělávací plán **se může zpracovávat jako podpůrné opatření od druhého stupně podpory.**

Vyhláška stanovuje, že IVP pro žáka se speciálními vzdělávacími potřebami je závazným dokumentem a nástrojem **pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka** a je součástí jeho dokumentace. Je vypracován bez zbytečného odkladu a může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeby žáka. Individuální vzdělávací plán

je zpracován jako nástroj pro plánování a vyhodnocení podpůrných opatření od druhého do čtvrtého stupně pro žáka individuálně integrovaného, který se vzdělává podle RVP ZV.

IVP obsahuje informace o:

- a) potřebě úprav v obsahu vzdělávání žáka,
- b) časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání,
- c) potřebě úprav v metodách výuky a v hodnocení žáka,
- d) případné úpravě výstupů ze vzdělávání, pokud jde o žáka s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením,
- e) skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s ním a
- f) jmenovité určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

- *Asistent pedagoga a další personální podpůrná opatření*

Varianta nulová

Popis existujícího stavu

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, popisuje v § 1 odst. 1 a 2 vybraná vyrovnávací a podpůrná opatření, kterými jsou i služby asistenta pedagoga.

- Pro potřeby této vyhlášky jsou v § 7 popsány hlavní činnosti asistenta pedagoga a podmínky zřízení funkce asistenta pedagoga.

Školský zákon v § 16 odst. 5 pověřuje posuzováním speciálních vzdělávacích potřeb školská poradenská zařízení.

Jiná personální podpora, než asistent pedagoga není ve stávající právní úpravě samostatně zakotvena. V § 6 odst. 4 písm. c) vyhlášky č. 73/2005 Sb., je zakotven individuální vzdělávací plán, obsahuje mimo jiné vyjádření potřeby dalšího pedagogického pracovníka nebo další osoby podílející se na práci se žákem a vymezení rozsahu. U žáka střední školy se sluchovým postižením a studenta vyšší odborné školy se sluchovým postižením se v IVP mimo jiné uvádí potřebnost nezbytných tlumočnických služeb a jejich rozsah.

Varianta 1

Asistent pedagoga v novém znění předkládané vyhlášky poskytuje podporu pedagogovi při práci se žákem se speciálními vzdělávacími potřebami, pokud to charakter jeho obtíží vyžaduje.

Podporu může poskytovat jednomu žákovi stejně jako skupině žáků nebo celé třídě.

Poskytuje podporu při výchovné a vzdělávací činnosti, pomáhá při komunikaci se žáky a zákonnými zástupci žáků a komunitou, ze které žák pochází. Přispívá k podpoře adaptace žáků na školní prostředí. Současně poskytuje pomoc žákům při sebeobsluze a pohybu během vyučování a při akcích pořádaných školou i mimo školu. Pokud to charakter obtíží žáka vyžaduje, je mu umožněno, aby ho doprovázel i na aktivitách spojených se vzděláváním ve školských zařízeních.

Komentář [MB18]: Celé třídy?
V rozporu se zněním vyhlášky.

Asistent pedagoga jako jedno z podpůrných opatření poskytuje svoji podporu ve škole, na základě doporučení školského poradenského zařízení. Rozsah jeho podpory se liší podle stupně podpory.

Asistent pedagoga je zařazen jako podpůrné opatření od 2. stupně výše. Ve 2. stupni je asistent pedagoga doporučen v případech, že je ve třídě více než 5 žáků, jejichž vzdělávání je obtížné z důvodu špatné připravenosti na školní práci, pro žáky žijící v odlišných životních podmínkách, případně pocházející z jiného kulturního prostředí. Jejich vzdělávání vyžaduje podporu v organizaci vzdělávání a komunikaci se zákonnými zástupci žáků. Přítomnost asistenta pedagoga je umožněna v rozsahu celého vyučování.

Ve 3. stupni podpory je asistent pedagoga doporučen pro práci pedagoga s žáky, u kterých je charakter obtíží závažný a je ovlivněn například závažnými specifickými poruchami učení, odlišnými kulturními a životními podmínkami, poruchami chování, mentálním nebo tělesným postižením. Služba asistenta obvykle nevyžaduje přítomnost asistenta po celou dobu vyučování, může být využíván i ve zkráceném úvazku nebo a naopak podporuje učitele při práci se skupinou až čtyř žáků. Ve 3. stupni podpory je asistent pedagoga také doporučován v potřebných případech i pro práci s žákem ve školském zařízení (např. školní družině). Ve třídě může pracovat asistent pedagoga po dobu celého vyučování, pokud je ve třídě více (4) žáků. Pokud by počet žáků přesáhl 4 žáky a skladba obtíží bude pro práci pedagoga náročná, může být doporučen 0,5 úvazku práce pedagoga navíc.

Pro 4. stupeň podpory vyhláška upřesňuje, že pokud podpora výuky žáka nevyžaduje podporu asistentem pedagoga po celou dobu vyučování, využije škola přednostně podpůrné opatření **pro 3. stupeň podpory**. Pokud naopak vyžaduje podporu na celou dobu výuky i na případný pobyt ve školském zařízení v případě jedné právnické osoby využije podporu asistenta pedagoga v rozsahu **40 h/týden/žák**. Pokud žák navštěvuje školské zařízení, které není součástí školy, a jeho zapojení do činností školského zařízení vyžaduje služby asistenta pedagoga, může využít jeho podpory v rozsahu max. 0,25 úvazku, na dobu nezbytně nutnou. V 5. stupni podpory je asistent pedagoga využíván v rozsahu celé výuky žáka.

Podpora osobám používajícím jiný komunikační systém než mluvenou řeč

Pro tyto osoby je vyhláškou zajištěno vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jejich potřebám a s jehož užíváním mají zkušenost a jako podpora jsou definována podpůrná opatření:

- tlumočnick do českého znakového jazyka
- přepisovatel pro neslyšící,
- augmentativní a alternativní formy komunikace.

Tlumočnick do českého znakového jazyka je využíván po celou dobu poskytování vzdělávání pro žáka, který je neslyšící a pro kterého je český znakový jazyk jeho mateřským jazykem. Přepisovatel v rámci vzdělávání převádí mluvenou řeč do písemné podoby a jeho činnosti může využívat více žáků současně. Tlumočnick do českého znakového jazyka i přepisovatel pro neslyšící jsou **nepedagogičtí pracovníci - zaměstnanci školy**, jejichž služeb škola využívá jako podpůrných opatření pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka na doporučení školského poradenského zařízení.

Vhodná příprava pro výkon povolání tlumočnicka českého znakového jazyka je uvedena v Národní soustavě povolání (tlumočnick znakové řeči).

Ředitel školy by dále měl umožnit působení dalších osob, které žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami po dobu jeho pobytu ve škole poskytují podporu, podle zvláštních právních předpisů, a to zejména služeb osobního asistenta.

Varianta 2

U této varianty se předpokládá podpora ze strany asistenta pedagoga až od 3. stupně a to pro práci pedagoga s žáky, u kterých je charakter obtíží závažný a je ovlivněn například závažnými specifickými poruchami učení, odlišnými kulturními a životními podmínkami, poruchami chování, mentálním nebo tělesným postižením. Služba asistenta obvykle nevyžaduje přítomnost asistenta po celou dobu vyučování, může být využíván i ve zkráceném úvazku nebo a naopak podporuje učitele při práci se skupinou až čtyř žáků. Ve 3. stupni podpory je asistent pedagoga také doporučován v potřebných případech i pro práci s žákem ve školském zařízení (např. školní družině).

Jinak je popis podpory ze strany asistenta pedagoga shodný jako u varianty 1.

Podpora osobám používajícím jiný komunikační systém než mluvenou řeč

Ve variantě 2 je shodě s variantou 1 definována podpůrná opatření:

- tlumočnick do českého znakového jazyka
- přepisovatel pro neslyšící
- augmentativní a alternativní komunikační systémy.

Tlumočnick do českého znakového jazyka je využíván po celou dobu poskytování vzdělávání pro žáka, který je neslyšící a pro kterého je český znakový jazyk jeho mateřským jazykem. Přepisovatel v rámci vzdělávání převádí mluvenou řeč do písemné podoby a jeho činnosti může využívat více žáků. Tlumočnick do českého znakového jazyka i přepisovatel pro neslyšící jsou nepedagogičtí pracovníci - zaměstnanci školy, jejichž služeb škola využívá jako podpůrných opatření pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka na doporučení školského poradenského zařízení.

Ve variantě 2 je uvedeno, že tyto služby nakupuje škola jako službu. Tlumočnick do znakové řeči a přepisovatel nejsou zaměstnanci školy.

Ředitel školy by dále měl umožnit působení dalších osob, které žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami po dobu jeho pobytu ve škole poskytují podporu, podle zvláštních právních předpisů, a to zejména služeb osobního asistenta.

- *Vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9*

Varianta nulová

Popis existujícího stavu:

Školský zákon § 16 odst. 8 říká, že vyžaduje-li to povaha zdravotního postižení, zřizují se pro žáky se zdravotním postižením školy, popřípadě se souhlasem krajského úřadu v rámci školy jednotlivé třídy, oddělení nebo studijní skupiny s upravenými vzdělávacími programy. Žáci

s těžkým mentálním postižením, žáci s více vadami a žáci s autismem mají právo se vzdělávat v základní škole speciální, nejsou-li vzděláváni jinak. Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, § 3 charakterizuje formy speciálního vzdělávání a § 9 zařazování žáků se zdravotním postižením do speciálního vzdělávání.

Speciální vzdělávání je zajišťováno:

- forma individuální integrace,
- forma skupinová integrace,
- ve škole samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením nebo
- kombinace forem.

Zařazování žáků se zdravotním postižením do speciálního vzdělávání podle § 9 odst. 1 výše uvedené vyhlášky lze do školy, třídy nebo studijní skupiny zřízené pro žáky se zdravotním postižením nebo převést do vzdělávacího programu upraveného pro žáky se zdravotním postižením jen:

- na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení, jehož součástí je návrh konkrétních podpůrných opatření,
- po projednání se zákonným zástupcem nezletilého žáka nebo zletilým žákem včetně poskytnutí srozumitelného poučení,
- s informovaným souhlasem uděleným zákonným zástupcem nezletilého žáka nebo zletilým žákem.

§ 9 odst. 3 výše uvedené vyhlášky říká, že dojde-li k významné změně speciálních vzdělávacích potřeb žáka se zdravotním postižením, zařazení tohoto žáka do režimu speciálního vzdělávání přezkoumá školské poradenské zařízení a případně navrhne úpravu tohoto režimu. V případě přetřazení žáka do jiného vzdělávacího programu zařadí ředitel školy žáka do ročníku, který odpovídá dosaženým znalostem a dovednostem žáka.

Varianta 1

V případě, že školské poradenské zařízení shledá, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb žáka nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření k naplnění jeho vzdělávacích možností a k uplatnění práva na vzdělávání nepostačovala, **lze tohoto žáka zařadit do školy**, třídy, oddělení, studijní skupiny samostatně zřízené pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 zákona.

Zařazení žáka **do školy**, třídy, oddělení, studijní skupiny samostatně zřízené pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona lze provést pouze na základě **žádosti** zákonného zástupce nezletilého žáka nebo zletilého žáka a současně doporučení školského poradenského zařízení. Zřízení školy, třídy, oddělení a skupiny podmiňuje školský zákon souhlasem krajského úřadu, resp. MŠMT.

Vyhláška specifikuje postup školského poradenského zařízení i školy. S ohledem na zákonný požadavek, aby zařazování těchto žáků bylo na základě žádosti **zákonného zástupce nebo zletilého žáka**, nově se stanovuje, že vybraná škola je povinna informovat **zákonného zástupce nebo zletilého žáka** o řadě skutečností, které souvisejí s tímto druhem vzdělávání (**informovaný souhlas**). Konkrétně musí škola informovat o

- a) organizačních formách vzdělávání, jejich rozdílech a o souvisejících organizačních změnách,

Komentář [MB19]: Žáci s více vadami? Co znamená toto označení? Nutno specifikovat.

- b) struktury vzdělávacího programu a o rozdílech ve výstupních klíčových kompetencích,
- c) organizačních změnách, které v souvislosti s převodem do jiného vzdělávacího programu mohou nastat,
- d) podpůrných opatřeních, která mohou žákovi pomoci zvládat stávající vzdělávací program,
- e) možnosti vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- f) možnostech dalšího vzdělávání a profesního uplatnění.

Komentář [MB20]: Jiný vzdělávací program? Nutno vysvětlit a specifikovat.

Doporučení školského poradenského zařízení se v tomto případě musí podrobně vyjádřit ke způsobu, kterým vyhodnotilo, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb žáka nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření k naplňování jeho vzdělávacích možností a k uplatnění práva na vzdělávání nepostačovala. Ve svém doporučení se proto vyjadřuje mj. i k podpůrným opatřením, která byla žákovi dosud poskytována a výsledkům vyhodnocení jejich efektivity, jež školské poradenské zařízení vyhodnocuje. Jde-li o žáka, jemuž dosud podpůrná opatření poskytována nebyla, vyjádří se školské poradenské zařízení podrobně k okolnostem, které jsou rozhodující pro zařazení žáka, pokud by podpůrná opatření nevedla k naplnění požadavku maximálního rozvoje vzdělávacího potenciálu žáka.

Žádost žáka, resp. zákonného zástupce o zařazení žáka do školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny dle ustanovení § 16 odst. 9 školského zákona pak musí obsahovat sdělení, že byli seznámeni s formou vzdělávání i s jeho alternativami, a přesto požadují zařazení žáka do školy nebo třídy, oddělení, skupiny zřizované podle §16 odst. 9 školského zákona. Další podmínkou zařazení je doporučení školského poradenského zařízení. V žádosti uvádí žák, resp. jeho zákonný zástupce, že byl o výše uvedených skutečnostech školským poradenským zařízením informován jemu srozumitelným způsobem a těmito informacím porozuměl. Takovéto nastavení by mělo důsledně chránit práva žáka a současně by mělo zajistit, že osoby žádající o zařazení žáků do škol, tříd či oddělení zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona, budou mít všechny informace k tomu, aby se mohli opravdu informovaně rozhodnout.

Školské poradenské zařízení vyhodnocuje, zda zařazení do vzdělávání dle § 16 odst. 9 odpovídá vzdělávacím potřebám žáka. První vyhodnocení se provádí nejpozději do jednoho roku od zařazení žáka. Následně pak vždy nejpozději do dvou let od předešlého vyhodnocení.

Dojde-li k významné změně speciálních vzdělávacích potřeb žáka, přezkoumá školské poradenské zařízení aktuální stav žáka a navrhne úpravu jeho vzdělávání, respektive skladbu podpůrných opatření. V případě přeřazení žáka do jiného vzdělávacího programu zařadí ředitel školy žáka do ročníku, který odpovídá dosaženým znalostem a dovednostem žáka.

Komentář [MB21]: Jiný vzdělávací program? Nutno vysvětlit a specifikovat.

- *Prioritizace formy vzdělávání*

Varianta nulová

Současná vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, v § 3 charakterizuje formy speciálního vzdělávání a v § 9 zařazování žáků se zdravotním postižením do speciálního vzdělávání. Současně nikde není stanoveno, jaká je hierarchie jednotlivých opatření. Opatření tedy mohou být uplatňována, aniž je jedno z nich na úrovni vyhlášky výslovně upřednostňováno.

Varianta 1

Vyhláška předpokládá, že vzdělávání s využitím podpůrných opatření v běžné škole má vždy přednost před vzděláváním žáka ve škole, třídě, oddělení či skupině podle § 16 odst. 9 školského zákona.

Pouze v případě, kdy není možné vzdělávat žáka za pomoci podpůrných opatření, doporučí školského pedagogické zařízení jeho zařazení do školy, třídy oddělení nebo studijní skupiny zřízené pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona.

Školské poradenské zařízení také, ve shodě s § 16 odst. 9, může doporučit *zařazení žáka do školy, třídy oddělení nebo studijní skupiny zřízené pro žáky* i na základě odborného posouzení **povahy speciálních vzdělávacích potřeb žáka, nebo průběhu a výsledků dosavadního poskytování podpůrných opatření**. Pokud na základě tohoto odborného posouzení shledá, **že by samotná podpůrná opatření nepostačovala**. Z toho vyplývá, že v takto posouzených případech by nebylo účelné začleňovat žáky individuálně do běžné školy a ověřovat, zda samotná podpůrná opatření jsou dostatečná. I zde však platí podmínka, že o zařazení do takové školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny požádají zákonní zástupci, nebo zletilý žák.

Varianta 2

Vyhláška předpokládá, že speciální vzdělávání ve zvláště zřízených školách, třídách, studijních skupinách a odděleních je prioritní pro vzdělávání žáků uvedených v §16 odst. 9, tedy pro žáky s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem.

Proto se vyhláška soustředí na výčet charakteristik speciálních vzdělávacích potřeb, popisuje odlišnosti v průběhu vzdělávání a definuje v tabulkách závazné očekávané výstupy vzdělávání jako kritéria pro to, aby školské poradenské zařízení mohlo doporučit zařazení žáka do školy, třídy, studijních skupiny nebo oddělení podle §16 odst. 9.

- *Vzdělávání nadaných žáků*

Varianta nulová

Zachování stávající právní úpravy. V současné době je na úrovni vyhlášky řešeno pouze vzdělávání žáků mimořádně nadaných. Pro tyto žáky je pak speciální právní úprava – přeřazení do vyššího ročníku, individuální vzdělávací plán apod. Stejně možnosti ale nemají žáci nadaní.

Varianta 1

Vyhláška nově vymezí zejména žáky nadané a ne jen pouze mimořádně nadané. Nadaným žákem se pro účely vyhlášky bude rozumět jedinec, který při adekvátní stimulaci vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné nebo více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých či sociálních dovednostech.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.1 Identifikace nákladů a přínosů

Přínosem je zejména zlepšení rovného přístupu a spravedlnosti ve vzdělávání, které povede k lepším vzdělávacím výsledkům žáků.

Komentář [MB22]: Na základě jakého ověřování pisatel materiálu ví, že povede k uvedenému cíli?

Je třeba poznamenat, že reálné zhodnocení dopadů této právní úpravy bude možné zjistit až v dlouhodobém horizontu. Celkový dopad totiž nelze omezit pouze na finanční nákladovost, nýbrž je třeba zohlednit i dlouhodobou perspektivu kvality života žáků se speciálními vzdělávacími potřebami i všech ostatních žáků, kteří se budou společně vzdělávat. Podpůrná opatření, zaváděná touto vyhláškou, by měla přispět k tomu, aby žáci s potřebou podpůrných opatření, kteří jsou často oslabeni v důsledku své zdravotní, osobní nebo rodinné situace, dostali podporu k překonání těchto nezaviněných bariér a mohli dosáhnout vzdělávacích výsledků v úrovni jejich osobního maxima.

Vzdělávací výsledky žáků, zkušenost diversity ve třídě a rozvoj sociálních dovedností se ve svých dopadech odrazí v jejich schopnosti najít si vhodné zaměstnání a dále se rozvíjet po celý život.

Společné vzdělávání všech žáků bez rozdílu, s podporou školy, ulehčí pozdější sociální začlenění do společnosti a je prevencí nežádoucích sociálních jevů.

Náklady se týkají realizace podpůrných opatření, zajištění všech potřebných funkcí školských poradenských zařízení a jejich metodického vedení a náklady na vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení.

3.2 Přínosy

Hlavním přínosem právní úpravy je nepochybné zlepšení kvality vzdělávání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Naplnění jejich vzdělávacích potřeb totiž z dlouhodobého hlediska povede nejen ke zlepšení jejich výsledků, větší uplatnitelnosti na trhu práce i dalších přínosů pro společnost, ale i zlepšení kvality jejich běžného života.

Přínosem také není jen lepší vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ale i přínosy pro celou společnost a ekonomiku.

Z výzkumů^{1,2} vyplývá, že výrazné a reálné zlepšení vzdělávacích výsledků žáků³ po úspěšném dokončení reformy vzdělávacího systému by mohlo přinést české ekonomice výrazné zvýšení HDP v roce 2090, tedy v době, kdy budou žáci, které vstoupí do lepšího systému vzdělávání, v důchodu.

Očekávané zlepšení mezi léty 2010 a 2020 bude neznatelné. Ale jakmile (cca v roce 2040) vstoupí na trh práce absolventi, kteří již prošli systémem vzdělávání vedoucím k lepším výsledkům PISA, již lze očekávat zvýšení HDP o 3%.

¹ Dopad vzdělanosti na dlouhodobý hospodářský růst a deficity důchodového systému. IDEA CREGE-EI, 2012 (ve spolupráci s Ústavem pro informace ve vzdělávání).

² OECD, 2010: „The High Cost of Low Educational Performance: The long-run economic impact of improving PISA outcomes“. <http://www.oecd.org/dataoecd/11/28/44417824.pdf>.

³ Měření standardizovaným nástrojem PISA

Jednou z cest zvýšení výsledků vzdělávání je pouhé vyrovnání rozdílů mezi žáky, kteří k dosahování vzdělávacích výsledků potřebují podpůrná opatření a žáků, kteří dosahují vynikajících vzdělávacích výsledků při zachování současného průměru. Zde by bylo možné očekávat meziroční přírůstek HDP 0,5 procentního bodu poté, co se na trh práce zapojí ti, kteří absolvovali vzdělávání s lepšími výsledky.

Když porovnáváme skupiny žáků s nejnižšími a s nejlepšími výsledky v hodnocení PISA⁴, patří Česká republika dlouhodobě mezi země, ve kterých je nejvýraznější rozdíl ve vzdělávacích výsledcích žáků. Je zde velká skupina žáků, kteří dlouhodobě dosahují pouze nízké úrovně. Pokud dokážeme za pomoci podpůrných opatření snížit tento rozdíl, pak by se v důsledku tohoto kroku vygeneroval dodatečný roční HDP 154 mld. Kč¹.

Uplatnění podpůrných opatření nejenže tak aktivně přispěje k vytváření HDP, ale zároveň snižuje ve svých dopadech náklady na sociální služby, nezaměstnanost a represivní složky.

3.3 Finanční náklady

Předně je třeba upozornit, že ohledně předpokládaných nákladů lze odkázat na důvodovou zprávu k zákonu č. 82/2015 Sb., neboť tento zákon dal základ právní úpravy této vyhlášky.

Při odhadu nákladů, které s sebou vyhláška přinese, je vycházeno z toho, že podpůrná opatření byla kalkulována na základě současného stavu – počtu dětí, žáků a studentů se SVP vzdělávajících se ve společném vzdělávání k 30. 9. 2014.

Níže připojená tabulka obsahuje odhad počtu žáků s členěním podle typů postižení i jednotlivých stupňů škol. Pro účely výpočtu jsou odhadnuty i stupně podpory, které budou ponejvíce poskytovány.

Komentář [MB23]: V textu chybí analýza dopadů. Co se v systému přihodí, když od září 2016 spustíme inkluzi? Zcela chybí pouhá úvaha nad tím, že systémové změny tak podstatného charakteru nelze zavádět nárazově. Je nutné tyto předem pečlivě promyslet a zavádět na základě ověřených údajů s možností úprav a oprav, s vyhodnocením pozitivních případně negativních prvků zaváděných změn.

Přesto je v textu uváděn dopad na HDP, náklady na sociální služby, nezaměstnanost a represivní složky v roce 2090. Někdy toto odůvodnění vypracováno v souvislosti s materiálem „vyhláška“, který by měl být odborný, vysoce důležitý a významný, pak by se mohlo jednat o humornou vsuvku, která má pravděpodobně za cíl kontrolovat pozornost a bdělost čtenáře.

Komentář [MB24]: Lze hodnotit nejdříve po uplynutí období, pro které jsou tyto odhady vypracovány. Bez ověřování, nemohou být stanoveny náklady tak, aby efektivně v následujícím období mohla být nastavena pravidla s co největší mírou eliminace nedostatků a odchylek ve financování zaváděných změn.

⁴ V testování PISA

		Nyní integrovaní žáci (odhad počtu ve stupních)			
Postižení	Stupeň	MŠ	ZŠ	SŠ_VOŠ_K	ŠZ
Mentální postižení	3. stupeň	86	1132	422	2133
	4. stupeň	106	376	119	726
	5. stupeň	14	3	1	303
Sluchové postižení	2. stupeň	20	212	71	104
	3. stupeň	20	212	71	104
	4. stupeň	46	155	64	117
	5. stupeň	20	67	27	50
Zrakové postižení	2. stupeň	47	243	90	128
	3. stupeň	25	134	41	71
	4. stupeň	12	75	5	40
	5. stupeň	7	45	3	24
Vady řeči	2. stupeň	191	795	26	681
	3. stupeň	287	1195	40	1021
	4. stupeň	156	209	9	357
	5. stupeň	104	139	6	238
Tělesné postižení	2. stupeň	39	188	58	45
	3. stupeň	79	376	115	179
	4. stupeň	64	273	110	85
	5. stupeň	22	90	39	21
Více vad	2. stupeň	55	195	18	307
	3. stupeň	116	266	40	418
	4. stupeň	97	150	32	235
	5. stupeň	41	93	14	146
Specifické poruchy učení	2. stupeň	0	22460	4997	4932
	3. stupeň	0	9626	2141	2114
Vývojové poruchy chování	2. stupeň	123	4310	176	1656
	3. stupeň	288	1078	44	56
Poruchy autistického spektra	2. stupeň	84	352	54	425
	3. stupeň	169	703	107	850
	4. stupeň	127	527	80	638
	5. stupeň	42	176	27	213
Odlišné životní/kulturní podmínky	2. stupeň	3676	4500	2000	1125
	3. stupeň	3819	5500	2600	1375

Odhad nákladů bude pro usnadnění členěn na personální podporu a dále na kompenzační pomůcky.

PERSONÁLNÍ PODPORA VE VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ, ŽÁKŮ A STUDENTŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Kvalifikovaný odhad vychází z poskytnutí všech personálních opatření z přehledu podpůrných opatření. Podpůrná personální opatření se mohou mírně lišit podle typu školy, kterou podpořená osoba navštěvuje (na MŠ není například zahrnut do rozpočtu transliterátor). Kalkulace predikuje potřeby na jeden školní rok.

PODPŮRNÁ PERSONÁLNÍ OPATŘENÍ - celkem	
Základní školy	2 186 452 748
Mateřské školy	524 624 862
Střední školy, konzervatoře a VOŠ	498 737 108
Školská zařízení (zájmové vzdělávání)	369 583 888
CELKEM	3 579 398 606

Postižení	Stupeň	Nyní integrovaní žáci (odhad počtu ve				Odhad nákladů pro nyní integrované po zavedení přehledu podpůrných opatření				Náklady navýšení počtu integrovaných žáků				
		MŠ	ZŠ	SŠ_V OŠ_ K	ŠZ	MŠ	ZŠ	SŠ_VOŠ_ K	ŠZ	pro N žáků	MŠ	ZŠ	SŠ_VOŠ_ K	ŠZ
Mentální postižení	3.	86	1132	422	2133	4457522	81 891 929	22 885 531	68 853 027	10	518 317	723 427	542 311	322 799
	4.	106	376	119	726	18 952 232	57 598 422	17 535 232	22 438 308	10	1 787 946	1 531 873	1 473 549	309 068
	5.	14	3	1	303	3 740 368	529 799	215 091	0	10	2 671 691	1 765 997	2 150 910	0
Sluchové postižení	2.	20	212	71	104	161 858	2 048 124	780 238	432 166	10	80 929	96 610	109 893	41 554
	3.	20	212	71	104	1 399 741	15 181 808	4 957 720	3 361 061	10	699 871	716 123	698 270	323 179
	4.	46	155	64	117	8 265 679	30 024 202	13 178 842	4 680 690	10	1 796 887	1 937 045	2 059 194	400 059
	5.	20	67	27	50	5 194 673	16 199 259	7 133 059	0	10	2 597 337	2 417 800	2 641 874	0
Zrakové postižení	2.	47	243	90	128	389 289	2 352 195	999 368	532 983	10	82 827	96 798	111 041	41 639
	3.	25	134	41	71	1 875 489	10 063 928	2 848 052	2 289 938	10	750 196	751 039	694 647	322 526
	4.	12	75	5	40	1 993 838	13 225 791	825 171	1 228 609	10	1 661 532	1 763 439	1 650 342	307 152
	5.	7	45	3	24	1 873 900	7 868 916	578 471	0	10	2 677 000	1 748 648	1 928 237	0
Vady řeči	2.	191	795	26	681	1 587 036	7 712 178	292 174	2 825 783	10	83 091	97 009	112 375	41 495
	3.	287	1195	40	1021	18 206 408	84 097 690	2 784 762	32 965 187	10	634 370	703 746	696 191	322 872
	4.	156	209	9	357	27 910 085	31 868 351	1 314 176	11 025 402	10	1 789 108	1 524 801	1 460 196	308 835
	5.	104	139	6	238	27 285 149	24 504 545	1 285 492	0	10	2 623 572	1 762 917	2 142 487	0
Tělesné postižení	2.	39	188	58	45	326 206	1 818 618	637 471	186 202	10	83 643	96 735	109 909	41 378
	3.	79	376	115	179	5 690 302	26 181 761	8 101 126	5 792 536	10	720 291	696 323	704 446	323 605
	4.	64	273	110	85	11 360 836	41 712 740	15 989 146	2 636 385	10	1 775 131	1 527 939	1 453 559	310 163
	5.	22	90	39	21	5 666 916	15 896 268	8 291 421	0	10	2 575 871	1 766 252	2 126 005	0
Více vad	2.	55	195	18	307	486 534	1 936 955	211 424	1 274 603	10	88 461	99 331	117 458	41 518
	3.	116	266	40	418	8 514 372	18 942 984	2 784 236	13 482 737	10	733 998	712 142	696 059	322 554
	4.	97	150	32	235	17 324 153	22 908 843	4 771 861	7 258 265	10	1 785 995	1 527 256	1 491 207	308 862
	5.	41	93	14	146	10 763 614	16 436 709	2 957 379	0	10	2 625 272	1 767 388	2 112 414	0
Specifické poruchy učení	2.	0	22460	4997	4932	0	167 780 550	55 298 372	16 375 693	10	0	74 702	110 663	33 203
	3.	0	9626	2141	2114	0	664 301 957	115 039 167	65 303 103	10	0	690 112	537 315	308 908
Vývojové poruchy chování	2.	123	4310	176	1656	1 092 622	36 745 460	2 013 662	6 873 435	10	88 831	85 256	114 413	41 506
	3.	288	1078	44	56	20 989 670	91 373 253	3 118 868	1 800 674	10	728 808	847 618	708 834	321 549
Poruchy autistického spektra	2.	84	352	54	425	747 910	2 997 333	613 252	1 764 665	10	89 037	85 152	113 565	41 522
	3.	169	703	107	850	10 914 000	49 412 172	7 598 697	27 448 446	10	645 799	702 876	710 159	322 923
	4.	127	527	80	638	22 721 142	80 790 979	11 807 644	19 704 002	10	1 789 066	1 533 036	1 475 956	308 840
	5.	42	176	27	213	11 118 855	31 046 244	5 764 430	0	10	2 647 346	1 763 991	2 134 974	0
Odlišné životní/kulturní	2.	3676	4500	2000	1125	108 285 012	137 268 169	34 990 894	4 668 975	10	294 573	305 040	174 954	41 502
	3.	3819	5500	2600	1375	165 329 451	393 734 616	141 134 679	44 381 013	10	432 913	715 881	542 826	322 771
						524 624 862	2 186 452 748	498 737 108	369 583 888					

KOMPENZAČNÍ POMŮCKY

1. Současný stav

Většina krajů ČR financuje kompenzační pomůcky, speciální učebnice a pomůcky, softwarové vybavení a IT vybavení z rozpočtu přímých výdajů (část ONIV) – nejčastěji jako příspěvek k normativu – podle počtu dětí/žáků/studentů každé školy (jednotka výkonu).

Část financování či dofinancování probíhá formou rozvojových programů MŠMT („Kompenzační učební pomůcky pro žáky se zdravotním postižením“) či z projektové činnosti.

Rozvojový program MŠMT - „Podpora vybavování škol kompenzačními pomůckami pro žáky se zdravotním postižením“

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/kompenzacni-pomucky-1>

Celková dotace 2015: 9 998 300,-

Celková dotace 2014: 10 000 000,-

Celková dotace 2013: 4 053 000,- (požadováno 22 644 000,-)

Celková dotace 2012: 5 000 000,- (požadováno 11 533 322,-)

Celková dotace 2011: 5 000 000,- (požadováno 28 277 406,-)

Za roky 2014 a 2015 bylo v rozvojových programech poskytnuto až 10.000.000 Kč na vybavování škol kompenzačními učebními pomůckami, zejména prostředky informačních technologií (hardware, software, výukové programy), polohovací nábytek a technické výukové pomůcky, pomůcky usnadňující samostatný pohyb žáka, optoelektronické pomůcky, stimulační a specifické didaktické pomůcky.

Krajské dotační programy:

Např.: Zásady Zastupitelstva kraje Vysočina pro tvorbu a používání souborů učebních a kompenzačních pomůcek pro individuálně integrované děti, žáky a studenty se zdravotním postižením.

<http://extranet.kr->

vsocina.cz/samosprava/index.php?akce=rada_materialy_detail&id=3231

Jen některé kraje specifikovaly částku, kterou ročně vynaloží na zajištění pomůcek pro žáky se SVP:

- hl. město Praha – finanční prostředky na kompenzační pomůcky nevyčleňuje
- Jihomoravský kraj: financování z více zdrojů, přímo z rozpočtu kraje to v uplynulém roce bylo 500 000 Kč
- Královohradecký kraj – investoval (jako posílení prostředků ONIV z dotace na přímé výdaje na vzdělávání) v roce 2014 590 tisíc Kč, v roce 2015 pak 450 tisíc Kč.

Databáze pomůcek:

Většina krajů databázi pomůcek nemá, pokud ano, tak je nejčastěji ve správě SPC. Databázi pomůcek má k dispozici Pardubický kraj (na webových stránkách kraje). Nejčastěji je možné si zapůjčit pomůcky v SPC (Středočeský kraj disponuje centrální půjčovnou, Jihomoravský kraj udává, že centrální půjčovnu pomůcek nepovažuje za efektivní a půjčování pomůcek organizují jednotlivá SPC). Systémovou podporu poskytuje Kraj Vysočina - Zásady Zastupitelstva Kraje Vysočina pro tvorbu a používání souborů učebních a kompenzačních pomůcek pro individuálně integrované děti, žáky a studenty se zdravotním postižením.

2. Odhad maximálních finančních nákladů na základě Přehledu podpůrných opatření platného od září 2016

Školy zřízené podle § 16 odst. 9 zákona budou financovány na základě stávajícího normativu a je zde předpoklad, že přehled podpůrných opatření bude zejména řešit podporu žáků vzdělávaných ve společném vzdělávání, jen výjimečně bude dofinancována podpora žáků navštěvujících tuto školu. Odhad se tedy zaměřuje na stávající stav žáků se SVP ve společném vzdělávání. Kvalifikovaný odhad počítá s vytěžením všech nabízených podpor, přestože lze důvodně předpokládat, že se plné čerpání navrhovaných podpor pravděpodobně neuskuteční (např. žáci již jsou dostatečně vybaveni nebo ke vzdělávání potřebují jen některé kompenzační či speciální pomůcky z Přehledu podpůrných opatření). Nelze ani opomenout možnost financování pomůcek technického charakteru ze strukturálních fondů (např. laminátor a laminovací fólie, kopírovací karta, promítací plátno). Přesto byly i tyto pomůcky zahrnuty do odhadu nákladů uvedeného níže.

Do maximálního odhadu nebyly zařazeny kompenzační pomůcky, které poskytuje MPSV anebo MZd (např. sluchadlo, kochleární implantát, grometa, brýle, mechanické zvětšovací zařízení – lupa, zvětšovací pomůcky, optické zařízení, kalkulátor s velkým displejem a hlasovým výstupem, zápisník pro nevidomé, Pichtův psací stroj, software na přepis psané řeči do hlasového výstupu). Tyto pomůcky budou hrazeny pouze v případě, že je žák bude potřebovat dvakrát – doma i ve škole (např. Pichtův psací stroj).

Podpůrná opatření se poskytují samostatně nebo v kombinacích různých druhů a stupňů; v případě podpůrných opatření druhého až pátého stupně odpovídají vzdělávacím potřebám zjištěným na základě doporučení školského poradenského zařízení. Konkrétní podpůrné opatření lze žákovi poskytovat pouze v jednom stupni.

V odhadu byly započteny jen základní kombinace pomůcek. Je to z důvodu zjednodušení komplexity výpočtu. U žáků se SVP na MŠ, SŠ a VOŠ lze očekávat ještě nižší vytěžení podpůrných opatření než na ZŠ.

Lze očekávat vyšší počáteční investici v prvních letech po zavedení přehledu podpůrných opatření. Žáci si pak některé pomůcky přináší s sebou do dalšího školního roku. V případě, že zakoupenou pomůcku již nevyužijí, bude se moct poskytnout jinému žákovi.

Náklady pomůcky celkem (maximální odhad)*

Základní školy	1 135 720 590,-
Mateřské školy	147 521 040,-
Střední školy, konzervatoře a VOŠ	148 380 300,-
CELKEM	1 431 621 930,-

* V případě zahrnutí žáků s LMP, vzdělávajících se na speciální škole, se odhadované náklady navýší o 562 050 000,- Kč

Základní vzdělávání (PŠD)

Mentální postižení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň	Kombinace
Počet žáků	---	1132	376	3	379

Max. finanční náročnost pomůcek		45000	101000	35000	---
Celkem 106 379 000		5094000 0	37976000	105000	17358000

Žáci s LMP, u kterých se předpokládá změna ve vzdělávání: 12490 -> **562 050 000,-**

Sluchové postižení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň	Kombina ce
Počet žáků	212	212	155	67	434
Max. finanční náročnost pomůcek	30000	18000	10000	25000	---
Celkem 23 221 000	6360000	3816000	1550000	1675000	9820000

Zrakové postižení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň	Kombina ce
Počet žáků	243	134	75	45	253
Max. finanční náročnost pomůcek	17000	29000	132450	132450	---
Celkem 34 324 250	4131000	3886000	9933750	5960250	10413250

Vady řeči

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň	Kombina ce
Počet žáků	796	1195	209	139	1543
Max. finanční náročnost pomůcek	18000	33000	66000	75000	---
Celkem 115 563 000	1432800 0	3943500 0	13794000	1042500 0	37581000

Tělesné postižení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň	Kombina ce
Počet žáků	188	376	273	90	739
Max. finanční náročnost pomůcek	21450	50460	76000	111000	---
Celkem 82424340	4 032 600	1897296 0	20748000	9990000	28680780

Specifické poruchy učení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň
Počet žáků	22460	9626
Max. finanční náročnost pomůcek	4500	8000
Celkem 178 078 000	101070000	77008000

Vývojové poruchy chování

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň
Počet žáků	4310	1078
Max. finanční náročnost pomůcek	4200	35000
Celkem 55 832 000	18102000	37730000

Poruchy autistického spektra

Stupeň podpory	2.	3.	4. stupeň	5.	Kombina
-----------------------	-----------	-----------	------------------	-----------	----------------

	stupeň	stupeň		stupeň	ce
Počet žáků	352	70	527	176	1406
Max. finanční náročnost pomůcek	11000	58000	38000	38000	---
Celkem 116 347 000	3872000	4077400 0	20026000	6688000	44987000

Sociální znevýhodnění

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň
Počet žáků	3500	4500
Max. finanční náročnost pomůcek	5000	10000
Celkem 62 500 000	17500000	45000000

Mimořádně nadaní žáci

Stupeň podpory	2. stupeň
Počet žáků	1580
Max. finanční náročnost pomůcek	239500
Celkem 378 410 000	378410000

Náklady ZŠ celkem: 1 135 720 590,- Kč

Mateřské školy

Mentální postižení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň
Počet žáků	---	86	106	14
Max. finanční náročnost pomůcek		45000	101000	35000
Celkem 15 066 000		3870000	10706000	490000

Sluchové postižení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň
Počet žáků	20	20	46	20
Max. finanční náročnost pomůcek	30000	18000	10000	25000
Celkem 966 000	60000	360000	46000	500000

Zrakové postižení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň
Počet žáků	47	25	12	7
Max. finanční náročnost pomůcek	17000	29000	132450	132450
Celkem 4 040 550	79900	725000	1589400	927150

Vady řeči

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň
Počet žáků	191	287	156	104
Max. finanční náročnost pomůcek	18000	33000	66000	75000
Celkem 31 005 000	3438000	9471000	10296000	7800000

Tělesné postižení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň
Počet žáků	39	79	64	22
Max. finanční náročnost pomůcek	21450	50460	76000	111000
Celkem 12 128 890	836550	3986340	4864000	2442000

Vývojové poruchy chování

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň
Počet žáků	123	288
Max. finanční náročnost pomůcek	4200	35000
Celkem 10 596 600	516600	10080000

Poruchy autistického spektra

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň
Počet žáků	84	169	127	42
Max. finanční náročnost pomůcek	11000	58000	38000	38000
Celkem 17 148 000	924000	9802000	4826000	1596000

Sociální znevýhodnění

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň
Počet žáků	3676	3819
Max. finanční náročnost pomůcek	5000	10000
Celkem 56 570 000	18380000	38190000

Náklady MŠ celkem: 147 521 040

Střední školy, konzervatoře a VOŠ

Mentální postižení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň
Počet žáků	---	422	119	1
Max. finanční náročnost pomůcek		45000	101000	35000
Celkem 31 044 000		18990000	12019000	35000

Sluchové postižení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň
Počet žáků	71	71	64	27
Max. finanční náročnost pomůcek	30000	18000	10000	25000
Celkem 2 230 000	213000	1278000	64000	675000

Zrakové postižení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň
Počet žáků	90	41	5	3
Max. finanční náročnost pomůcek	17000	29000	132450	132450
Celkem 3 778 600	1530000	1189000	662250	397350

Vady řeči

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň
Počet žáků	26	40	9	6
Max. finanční náročnost pomůcek	18000	33000	66000	75000
Celkem 2 832 000	468000	1320000	594000	450000

Tělesné postižení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň
Počet žáků	58	115	110	39
Max. finanční náročnost pomůcek	21450	50460	76000	111000
Celkem 19 736 000	1244100	5802900	8360000	4329000

Specifické poruchy učení

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň
Počet žáků	4997	2141
Max. finanční náročnost pomůcek	4500	8000
Celkem 39 614 500	22486500	17128000

Vývojové poruchy chování

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň
Počet žáků	176	44
Max. finanční náročnost pomůcek	4200	35000
Celkem 2 279 200	739 200	1 540 000

Poruchy autistického spektra

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň	4. stupeň	5. stupeň
Počet žáků	54	107	80	27
Max. finanční náročnost pomůcek	11000	58000	38000	38000
Celkem 10 866 000	594000	6206000	3040000	1026000

Sociální znevýhodnění

Stupeň podpory	2. stupeň	3. stupeň
Počet žáků	2000	2600
Max. finanční náročnost pomůcek	5000	10000
Celkem 36 000 000	10000000	26000000

Náklady SŠ, VOŠ, konzervatoře celkem: 148 380 300,- Kč

Náklady na kompenzační pomůcky by tedy měly být do částky 1 431 621 930,- Kč. Výše uvedená částka ale nezohledňuje skutečnost, že žák nebude potřebovat každý rok stejné kompenzační pomůcky, neb je bude mít z předchozího ročníku, ani skutečnost, že škola bude využívat primárně kompenzační pomůcky, které již má.

Celkem lze tedy odhadnout náklady na podpůrná opatření v částce **4 724 696 150 Kč**.

Od této částky je ale nezbytné odečíst částku, která je již nyní vynakládaná na hrazení vzdělávání žáků se vzdělávacími potřebami. Níže uvedená tabulka obsahuje přehled stávajících výdajů státního rozpočtu.

Stávající výdaje SR na realizaci vzdělávání žáků se vzdělávacími potřebami:

Odhad celkové zvýšené podpory žáků se SVP v roce 2015:	3 788 966 tis. Kč	
Zdrojové členění:		
Příplatky na zdravotní postižení:	2 906 323 tis. Kč	76,70 %
Rozvojové programy MŠMT	169 213 tis. Kč	4,47 %
Ind. dofinancování KÚ:	713 430 tis. Kč	18,83 %
Druhové členění:		
Asistenti pedagoga CELKEM	1 582 118 tis. Kč	41,76 %
z příplatků na zdravotní postižení	709 475 tis. Kč	
z RP	159 213 tis. Kč	
z rezervy KÚ	713 430 tis. Kč	
Ostatní podpora	2 206 848 tis. Kč	58,24 %
z příplatků na zdravotní postižení	2 196 848 tis. Kč	
z rozvojových programů	10 000 tis. Kč	

Náklady na podpůrná opatření celkem

Náklady na personální podpůrná opatření	3 579 398 606,- Kč
Náklady na kompenzační pomůcky by tedy měly být do částky	1 431 621 930,- Kč
Náklady celkem	5 011 020 536,- Kč

Ze všech dostupných údajů a z výše uvedených odhadů lze uzavřít, že celkově bude nezbytné vynaložit nad rámec již vynakládaných nákladů na zajištění podpůrných opatření celkem částku **1 222 054 536 Kč**.

Oproti výdajům v roce 2015 předpokládáme další nárůst nákladů na podpůrná opatření v období 1. 9. 2016 – 31. 12. 2016

Komentář [MB25]: Odhad nákladů - maximální odhad:
27.000 žáků pokryjí zřízené funkce AP za předpokladu využití této funkce na každého žáka.
Úvaha: 1 AP / 4 žáci – 27.000 : 4 = 6.750 asistentů pedagoga
Plat AP:
Podle nařízení vlády č. 564/2006 Sb., ve znění nařízení vlády 448/2011 Sb., se může tarifní mzda asistenta pedagoga při plnění úvazku pohybovat:
od 9.550,- Kč (4. platová třída, stupeň 1 – pedagogická praxe menší než 6 let) do 22.050,- Kč (9. platová třída, stupeň 5 – pedagogická praxe delší než 27 let).
Z uvedeného lze odvodit:
Z uvedených platových možností je: (9.550 + 22.050) : 2 = 15.800Kč průměrný plat AP.
15.800 x 6.750 = **106 650 000Kč** nutně potřebných pouze na sdílené asistenty pedagoga při uvedeném výpočtu s předpokladem průměrného platu 15.800Kč měsíčně.
Uvedená částka 106 650 000Kč, je na jeden měsíc.
Za předpokladu, že bude AP potřeba doporučit u všech žáků s PO - maximální odhad.
Předpoklad celkového navýšení finančních prostředků a rok 2016:
1 431 621 930 + žáci s MR 562 050 000 = **1 993 671 930Kč** – strana 30 maximální odhad.
AP na rok 2016 – 106 650 000K x 10 měsíců = 1 066 500 000Kč.

Zdůvodnění požadavku na navýšení státního rozpočtu	Částka
Navýšení prostředků na základě neuspokojené poptávky po asistentech pedagoga na straně zdrojů krajů (viz níže)	276,4 mil. Kč
Navýšení prostředků na základě neuspokojené poptávky po asistentech pedagoga plynoucí z rozvojových a dotačních programů	42 mil. Kč
Navýšení prostředků na podporu vzdělávání cizinců v ZŠ na základě neuspokojené poptávky z rozvojového programu	19,5 mil. Kč
Informační a vzdělávací kampaň pro pedagogické pracovníky v oblasti implementace podpůrných opatření (NIDV)	12 mil. Kč
Koordinační centra pro vzdělávání žáků cizinců (NIDV)	
Posílení kapacity školských poradenských zařízení	57,4 mil. Kč
Dočasné vzdělávání ŠPZ prostřednictvím (Národní ústav pro vzdělávání – dále jen „NÚV“)	0,2 mil. Kč
Zahájení činnosti revizního pracoviště a s tím spojené procesy (NÚV)	2,5 mil. Kč
Celkem	410 mil. Kč

Odhad dopadů na státní rozpočet v roce 2017 a 2018

V současné době se jedná pouze o hrubý odhad, který bude následně upřesněn. Také se předpokládá, že k nastavení efektivního využívání prostředků budou nastaveny mechanismy zamezující zdvojení financování.

Odhad dalšího nárůstu nákladů	rok 2016	rok 2017	rok 2018
Inkluzivní vzdělávání - implementace § 16	410 000 000	1 000 000 000	1 500 000 000

Pro upřesnění odhadu byl vytvořen nástroj, který pracuje na základě

- odhadu rozdělení podpůrných opatření ve skupinách žáků s postižením nebo znevýhodněním,
- statisticky zjištěného počtu žáků ve skupinách žáků s postižením nebo znevýhodněním,
- navrhovaných podpůrných opatření,
- navrhované normované finanční náročnosti podpůrných opatření.

Pro využití tohoto nástroje je nezbytná úzká součinnost s NÚV a dalšími experty ve školní psychologii a pedagogice.

Vybrané aspekty navýšení státního rozpočtu a jejich odůvodnění

Asistent pedagoga – odůvodnění pro rok 2016

Zejména od školního roku 2008/09 lze pozorovat pozitivní trend v nárůstu počtu individuálně integrovaných žáků do hlavního vzdělávacího proudu (klesá počet skupinově integrovaných žáků). Nárůst individuálně integrovaných žáků přirozeně přináší nárůst počtu asistentů pedagoga (dále již „AP“) a dalších specializovaných pracovních pozic (např. tlumočníci, přepisovatelé, atd.).

Asistenti pedagogů pro děti/žáky se zdravotním postižením ve školní roce 2005/06–2014/15										
	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Fyzické osoby	1 588	2 132	2 923	3 450	4 044	4 771	5 386	5 966	6 863	8 155
Přepočtení na plně zaměstnané	1 156,4	1 559,9	2 098,9	2 415,4	2 772,3	3 159,1	3 483,1	3 797,1	4 325,6	5 201,2
mezir. Změna-absolutně		403,5	539,0	316,5	356,9	386,8	324,0	314,0	528,5	875,6
mezir. Změna-relat. v %		34,9	34,6	15,1	14,8	14,0	10,3	9,0	13,9	20,2
Asistenti pedagogů pro děti/žáky se sociálním znevýhodněním ve školní roce 2005/06–2014/15										
	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Fyzické osoby	235	375	445	467	523	543	565	610	582	718
Přepočtení na plně zaměstnané	215,0	339,8	405,4	422,3	451,6	459,9	450,6	479,4	444,8	543,6
mezir. Změna-absolutně		124,8	65,6	16,9	29,3	8,3	-9,3	28,8	-34,6	98,8
mezir. Změna-relat. v %		58,0	19,3	4,2	6,9	1,8	-2,0	6,4	-7,2	22,2
Asistenti pedagogů pro děti/žáky se záky se zdravotním postižením a se sociálním znevýhodněním ve školní roce 2005/06–2014/15										
	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Fyzické osoby	1 823	2 507	3 368	3 917	4 567	5 314	5 951	6 576	7 446	8 873
Přepočtení na plně zaměstnané	1 371,4	1 899,7	2 504,3	2 837,7	3 223,9	3 619,0	3 933,7	4 276,5	4 770,4	5 744,8
mezir. Změna-absolutně		528,3	604,6	333,4	386,2	395,1	314,7	342,8	493,9	974,4
mezir. Změna-relat. v %		38,5	31,8	13,3	13,6	12,3	8,7	8,7	11,5	20,4

V současné době se počty AP pracujících na školách vždy liší od počtu AP doporučených Školskými poradenskými zařízeními (dále již „ŠPZ“), protože přidělení AP podléhá schvalování krajů. S ohledem na finanční limity krajů dochází již nyní (bez ohledu na novelu ŠZ v § 16) v této oblasti k podfinancování. Kraje tak zapojují své rezervy ve výši 18,8 % (z 3,79 mld. Kč – viz předchozí text) a zároveň neuspokojují celkovou poptávku po AP doporučených ŠPZ (cca 15 % případů). Neuspokojení celkové poptávky a částečné dorovnání rezerv krajů proto MŠMT odhaduje na rok 2016 ve **výši cca 276,4 mil. Kč.**

Současně je potřeba připočíst navýšení na AP v rozvojových a dotačních programech vyhlášených MŠMT (nyní ve výši 165 mil. Kč) o **částku cca 42 mil. Kč**, která reflektuje neuspokojenou poptávku ze strany soukromých a církevních škol u AP pro zdravotně postižené a u AP pro všechny zřizovatele škol.

Komentář [MB26]: Viz. připomínka výše uvedená.

Kompenzační pomůcky

S ohledem na dlouhodobě téměř konstantní podíl žáků se zdravotním postižením v mateřských, základních a středních vztaženého k celkovému počtu žáků v těchto školách, se předpokládá, že výdaje na kompenzační pomůcky budou v přibližně stejné výši jako v předchozích letech.

Přehled podpůrných opatření, který je samostatnou přílohou návrhu vyhlášky, vychází ze stávajícího systému určování kompenzačních pomůcek s tím rozdílem, že tento systém z hlediska financování neponechává výhradně v kompetenci krajských úřadů, ale stanovuje centrální parametry cestou normované finanční náročnosti.

Náklady na zajištění poradenské pomoci školám

S nastavováním přidělování podpůrných opatření bude potřeba personálně posílit školská poradenská zařízení. Odhadujeme, že se zavedením § 16 bude potřeba v roce 2016 min. personálně posílit o 5 %, což znamená 137 úvazků => **cca 57,5 mil. Kč.** Personálním posílením bude zároveň zajištěna správa krajských center pro půjčování kompenzačních pomůcek (jeden kraj = jedna půjčovna).

Komentář [MB27]: Odhad nákladů: Stejný výpočet jako u připomínky k financování AP.

Komentář [MB28]: Kdo si bude půjčovat? Je možné požadovat například automobil pro pracovníka, který bude výpůjčky realizovat?

4. Návrh řešení

Základem pro stanovení variant a výběr té nejhodnější je zhodnocení, jakým způsobem konkrétní varianta vede k naplnění cílů výše definovaných. Zvolená varianta by měla vést k:

- naplnění zmocnění § 19 školského zákona,
- využití vzdělávacího potenciálu každého žáka, a to maximální měrou při zohlednění jeho individuálních možností a schopností,
- plnění závazků ČR v oblasti ochrany práv dítěte,
- nastavení přehledných a transparentních pravidel poskytování podpůrných opatření,
- zajištění odborné podpory školám
- nezvyšování administrativní zátěže škol, tam kde to není nutné
- úpravě funkčních revizních mechanismů,
- zajištění normativního (jednotného a závazného) financování.

K naplnění těchto cílů byla vybrána varianta nové právní úpravy vtělené do **nové vyhlášky**, která nahradí vyhlášku č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. Bylo tedy vybráno pojetí varianty 1 B, která nejlépe odpovídá kontinuitě právních předpisů, kdy speciální úprava týkající se pouze podpůrných opatření bude v návrhu vyhlášky, a ostatní vyhlášky budou dle potřeby novelizovány. Varianta komplexní úpravy zahrnující všechna ustanovení týkající se speciálních vzdělávacích potřeb ze všech vyhlášek MŠMT byla zamítnuta, neboť by ve svém výsledku mohla být méně přehlednou pro její uživatele.

Vyhláška respektuje novelu školského zákona a pracuje s novým vymezením, kdy žákem se **speciálními vzdělávacími potřebami** je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností a k realizaci práva na vzdělání na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje podpůrná opatření (speciální vzdělávací potřeby – varianta 1, varianta 2 byla zamítnuta zejména s ohledem na skutečnost, že termín „speciální vzdělávací potřeby“ a jeho ukotvení jak ve vyhlášce, tak i v zákoně je vhodný a není nezbytné jej nahrazovat, současně nepovažujeme za nezbytné k naplnění vzdělávacích potřeb žáka zkoumat příčiny, které vedou k potřebě podpory a na ně navazovat jednotlivá podpůrná opatření, stejně byla zamítnuta i varianta 3, která také úpravu stavěla na kategorizaci vzdělávacích potřeb, k nimž měla být přiřazena podpůrná opatření. Tyto varianty by pro uživatele byly přehlednější, ale mohly by vést k tomu, že nebude plně využíván potenciál žáka, neb podpůrná opatření nebudou nastavena na míru jeho potřeb, ale dle kategorizace).

Vyhláška dělí **podpůrná opatření** do pěti stupňů, když respektuje, že čím vyšší potřeba podpory k naplnění vzdělávacích potřeb, tím vyšší stupeň podpůrných opatření. Stupeň podpůrného opatření by měl být zvolen tak, aby v maximální míře odpovídal charakteru obtíží žáka a jeho speciálních vzdělávacích potřeb. Volba podpůrného opatření musí být vždy přiměřená potřebě žáka, prvotní zřetel je kladen vždy na zájem žáka. **Podpůrná opatření jsou prvkem garance metodicky jednotného prostředí ve školských poradenských zařízeních, umožňují vytvářet odbornou a personální podporu školám a normovaná finanční náročnost je zárukou školám pro zajištění personálních i materiálních podmínek společného vzdělávání** (Podpůrná opatření - varianta 1). Varianta 2 nebyla vybrána především z důvodu, že je zacílena na jinou cílovou skupinu (pedagogičtí pracovníci), a tím nevyhovuje kritériu odborné podpory, která je v celé koncepci vyhlášky opřena o školská poradenská zařízení. Nicméně, některé podněty byly z varianty 2 převzaty nebo se s variantou 1 shodují (např. podporu speciálního pedagoga, školního psychologa

apod.). Varianta 2 bude využita jako zdroj informací pro vytváření metodického prostředí pro školy.

Nově vyhláška zavádí **pravidla a jednotné postupy** tak, aby bylo zřejmé, jaká je role vzdělávacích zařízení (školy nebo školského zařízení) a školského poradenského zařízení, zákonných zástupců žáka a zletilého žáka při doporučení, realizaci a vyhodnocení účinnosti podpůrných opatření. Vyhláška přehodnocuje roli školského poradenského zařízení a nově mu připisuje roli instituce odpovědné za diagnostiku a metodickou pomoc nejen svým klientům a jejich zákonným zástupcům, ale také pracovníkům škol, školských zařízení a nepedagogickým pracovníkům, kteří se účastní vzdělávání (Postup v souvislosti s poskytováním podpůrných opatření a revize – varianta 1, varianta nulová nebyla zvolena zejména z toho důvodu, že redefinování postavení školských poradenských zařízení povede k lepší aplikaci podpůrných opatření).

Vyhláška upravuje **individuální vzdělávací plán** jako podpůrné opatření pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Výslovně jmenuje některá podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, která jsou postavena na využití individuálního vzdělávacího plánu: asistent pedagoga, využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících žákovi studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů. (Individuální vzdělávací plán varianta 1, nulová varianta plně neodpovídá novému přístupu).

Asistent pedagoga je ve vyhlášce a Přehledu podpůrných opatření definován jako podpůrné opatření vhodné jak pro podporu žáků pocházejících z odlišného kulturního prostředí a životních podmínek, i pro podporu žáků se zdravotním postižením. Poskytování služeb asistenta pedagoga je upraveno jak pro jednotlivého žáka, tak pro skupinu žáků a odstupňováno podle stupňů podpory 2 – 5 (varianta 1, nulová varianta nebyla vybrána zejména s ohledem na skutečnost, že vyhláška nepočítá s personální podporou jiných osob, než pouze asistenta pedagoga. Varianta 2 pak byla zamítnuta zejména s ohledem na to, že poskytování podpory personální podporou nakupovanou jako služba by zřejmě vedlo k neúměrnému navyšování nákladů na podpůrná opatření).

Nové postupy při zařazování žáků do **škol, tříd, oddělení i skupin podle § 16 odst. 9** školského zákona (Vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 – varianta 1). Za prioritní je označena individuální integrace, tedy vzdělávání s využitím samotných podpůrných opatření. Pouze v případě, kdy není, nebo by nebylo možné vzdělávat žáka za pomoci podpůrných opatření, doporučí školského pedagogické zařízení jeho zařazení do školy, třídy oddělení nebo studijní skupiny zřízené pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona (Prioritizace forem vzdělání – varianta 1. tato varianta byla zvolena zejména proto, že lépe odpovídá požadavkům na zajištění naplnění vzdělávacích potřeb žáků).

Vyhláška také nově vymezí žáky nadané a ne jen pouze mimořádně nadané (Vzdělávání nadaných žáků – varianta 1).

Vybrané varianty povedou k důslednému naplnění zmocnění uvedeného v § 19 školského zákona a budou cílit na naplnění vzdělávacího potenciálu žáka.

5. Implementace doporučení varianty a vynucování

Odpovědnost za implementaci vybrané varianty řešení bude nést MŠMT. Implementace bude zajištěna v součinnosti s Národním ústavem pro vzdělávání a s Národním institutem pro další vzdělávání. Pro zajištění implementace budou využity prostředky Evropského sociálního fondu a to především pro vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení, tak aby byla zajištěna jednotné zavedení nové právní úpravy, porozumění a uplatnění v denní praxi.

K naplnění cílů obsažených v hodnocení dopadů regulace je kompetentní také Ministerstvo financí (dopady na státní rozpočet).

Spolupráci s dalšími dotčenými resorty a subjekty bude zajišťovat MŠMT formou pracovních skupin.

6. Přezkum účinnosti regulace

Přezkum účinnosti regulace bude proveden do konce roku v roce 2018, jako součást hodnocení k reformě financování regionálního školství.

7. Konzultace a zdroje dat

7.1 Konzultace:

Konzultace probíhaly od března 2015.

Fáze I

- Březen - červen 2015: pracovní skupina zahrnující externí partnery
- Červen 2015: připomínkování prvního pracovního návrhu externími partnery.

V této fázi byl rozpracován pracovní návrh. Konzultované subjekty vyjadřovali v první fázi mnoho připomínek a většina z nich byla zapracována ve druhé fázi. Ke spolupráci a připomínkám byly přizvány tyto subjekty a instituce:

Asociace pracovníků speciálně pedagogických center, Asociace speciálních pedagogů ČR, Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, zástupci Krajského úřadu Jihočeského kraje, zástupci Krajského úřadu Moravsko-slezského kraje, Univerzita Palackého v Olomouci, Asociace ředitelů základních škol, Národní ústav pro vzdělávání, Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, Agentura pro sociální začleňování, Vládní výbor pro zdravotně postižené občany, Rada vlády pro záležitosti romské komunity, Českomoravský odborový svaz pracovníků školství, Národní institut pro další vzdělávání, Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel (ASNEP), Česká školní inspekce, pracovníci školských poradenských zařízení, ředitelé a další pracovníci škol.

Komentář [MB29]: ASP ČR je uváděna jako instituce s kterou byly materiály konzultovány – uvedení ASP ČR v seznamu je minimálně nesprávné, protože ASP ČR sice zaslala připomínky, ale tyto nebyly akceptovány a na současném znění návrhu vyhlášky se nikdy nepodílela.

Fáze II

- Červenec - srpen 2015: zpracování nového návrhu se zapracováním připomínek partnerů
- Srpen - září 2015: připomínkování širokou skupinou externích partnerů

Komentář [MB30]: ASP ČR zaslala připomínky zásadního charakteru, které nebyly akceptovány.

Komentář [MB31]: ASP ČR nebyla přizvána v tomto období k žádnému vyjádření připomínek a na aktuálním znění návrhu vyhlášky se nikdy nepodílela.

Ve druhé fázi byla připravena druhá verze vyhlášky. Připomínky externích subjektů směřovaly do všech částí, které variantně zpracovává tato zpráva a varianty vyplývají mimo jiné právě z diskuse a připomínek konzultovaných subjektů. Konzultované subjekty zaslaly své připomínky v písemné formě. Většina připomínek byla akceptována nebo vysvětlena.

Ke konzultaci byli ve druhé fázi zváni zástupci kabinetu ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu, Vládního výboru pro zdravotně postižené občany, kanceláře zmocněnce vlády pro zastupování ČR před ESLP, Kanceláře Veřejného ochránce práv, Asociace pracovníků speciálně pedagogických center, Asociace speciálních pedagogů ČR, České odborné společnost pro inkluzivní vzdělávání, sdružení Rytmus, Univerzity Palackého v Olomouci, Asociace ředitelů ZŠ, Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel (ASNEP), Open Society Fund, Roma Education Fund, META, Amnesty International, Člověk v tísni, pracovníci školských poradenských zařízení.

Komentář [MB32]: ASP ČR nebyla přizvána v tomto období k žádnému vyjádření připomínek a na aktuálním znění návrhu vyhlášky se nikdy nepodílela.

7.2 Zdroje dat:

Při zpracování vyhlášky vycházel předkladatel z vlastních dat i analýz zpracovaných externími zpracovateli. Základními dokumenty, z nichž návrh vychází, byly tyto zdroje:

- Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 (MŠMT)
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015 - 2020 (MŠMT)
- Akční plán inkluzivního vzdělávání 2016 - 2018 (MŠMT)
- Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy v rámci výkonu rozsudku D. H. a ostatní proti České republice
- MŠMT – Statistické ročenky školství, výkonové ukazatele (<http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>), účetní data
- Webové stránky krajů (výše krajských normativů, příplatků)
- Výstupy individuálních projektů národních: „VIP-Kariéra“, „Rozvoj školních poradenských pracovišť – Vzdělávání – Informace – Poradenství II (RŠPP-VIP II)“ a „Rozvoj a metodická podpora poradenských služeb – VIP III (RAMPS-VIP III)“ a "Střediska integrace menšin".
- Výstupy individuálního projektu ostatního č. CZ.1.7/1.2.00/43.0003 „Systémová podpora inkluzivního vzdělávání v ČR“.
- Výstupy individuálního projektu ostatního č. CZ.1.7/1.2.00/14.0020 „Inovace činnosti SPC“.
- Ekonomické náklady na exkluzi Romů. Světová banka, 2014.
- Dopad vzdělanosti na dlouhodobý hospodářský růst a deficity důchodového systému. IDEA CREGE-EI, 2012 (ve spolupráci s Ústavem pro informace ve vzdělávání).
- OECD (2010a): „The High Cost of Low Educational Performance: The long-run economic impact of improving PISA outcomes“. <http://www.oecd.org/dataoecd/11/28/44417824.pdf>

8. Kontakt na zpracovatele RIA

Jana Horáčková
Marta Miklušáková
Pavla Růžková

II. ZHODNOCENÍ KORUPČNÍCH RIZIK (CIA)

1. Přiměřenost

Předmětem nové úpravy je široký a vnitřně členitý okruh vztahů při zajišťování práva na vzdělání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Jedná se o oblast potencionálně zasahující do činnosti všech škol a školských zařízení, přičemž aplikace právních předpisů zde zásadním způsobem předurčuje kvalitu vzdělávání jak obecně, tak ve vztahu k jednotlivci. Z tohoto pohledu se poměrně široký rozsah navrhované úpravy jeví jako zcela přiměřený. Návrh však nestaví systém nalézání a uspokojování speciálních vzdělávacích potřeb na zcela nových základech. Vychází z již zažitých praxí škol a počítá s kontinuitou sítě školských poradenských zařízení. Nově se zavádí toliko revizní instance vůči výstupům poradenské činnosti, což lze vzhledem k nárokům na přezkoumatelnost závěrů školských poradenských zařízení považovat za přiměřené rozšíření zákonných kompetencí.

2. Efektivita

Závaznost nabídky podpůrných opatření pro školy a školská zařízení je hlavním předpokladem efektivního zavádění regulace i jejího následného prosazování. Ministerstvo, mj. prostřednictvím Národního ústavu pro vzdělávání jako revizní instance, a také Česká školní inspekce disponují kapacitami k plošné kontrole a vynucování dodržování regulace.

3. Odpovědnost, opravné prostředky a kontrolní mechanismy

Ve vztahu k příjemcům vzdělávání a školských služeb je osobou odpovědnou za naplňování jejich vzdělávacích potřeb vždy právnická osoba vykonávající činnost školy nebo školského zařízení. Jde o subjekty podléhající evidenci v rejstříku škol a školských zařízení a kontrolovatelné Českou školní inspekci. Pokud škola rozhoduje ve správním řízení, podléhá druhoinstanční pravomoci krajské úřadu. Za řádné zjištění speciálních vzdělávacích potřeb odpovídá diagnostikované osobě právnická osobě vykonávající činnost školského poradenského zařízení. Výstupy poradenské činnosti budou podléhat revizi právnickou osobou zřízenou ministerstvem. O revizi může žádat nejen příjemce poradenských služeb, ale i škola, kde tato osoba požaduje použití podpůrného opatření, ČŠI a orgán veřejné moci, který uložil využít odbornou pomoc školského poradenského zařízení.

Již na úrovni zákona se tudíž počítá se třemi zřetelnými liniemi odpovědnosti

- Z hlediska faktického poskytování podpůrných opatření vzdělávané osobě:
Vzdělávaný – Škola – ČŠI v rámci inspekční činnosti.
- Z hlediska správního rozhodování
Vzdělávaný – Škola – Krajský úřad.
- Z hlediska správnosti výstupů školské poradenské činnosti:
Vzdělávaný – Školské poradenské zařízení – Revizní instance.

Za činnost školy a školského zařízení zásadně odpovídá ředitel. Ředitel také podle § 164 odst. 1 písm. a) školského zákona rozhoduje o všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání a školských služeb, pokud zákon nestanoví jinak. Připouští-li zákon subdelegaci rozhodování (ani ne tak ve smyslu správního rozhodování, které je řediteli vyhrazeno, ale pokud jde třeba o faktické úkony) ředitelem podřízené osobě (zástupci, třídnímu učiteli), lze ve školském zákoně (s přihlédnutím k pracovněprávním předpisům a případně k obecné úpravě odpovědnosti podle občanského zákoníku) vysledovat odpovědnostní linii směrem k řediteli.

4. Poptávková stránka

Návrh týkající se vzdělávání osob se speciálními vzdělávacími potřebami vstupuje do oblasti, kde již podle dosavadní úpravy na „poptávkové stránce“ stojí školy a školská zařízení (v řádech tisíců). Poptávková povaha jejich postavení je ale relativní, neboť poskytnutí výhody žákovi je často spojeno s oprávněnou výhodou pro školu – škola „získává“ žáka a případně jí vzniká nárok na příplatek k normativům, tzn. vyšší dotaci na žáka z prostředků státního rozpočtu. K neoprávněnému zvýhodnění žáka dochází zřídka a spíše nedopatřením, neboť stát jednak provádí ve školách inspekci a jednak pravidelně sdružuje údaje ze školních matrik jednotlivých škol a školských zařízení a podrobuje je algoritmům, které mohou odhalit nesrovnalosti v údajích.

Školská poradenská zařízení budou i v novém systému zastávat obdobnou pozici jako dosud, zpřehlední se však jejich praxe – přispěje k tomu zavedení jednotné nabídky podpůrných opatření a také prováděcí právní úprava, v níž bude ministerstvo povinno stanovit podobu výstupů poradenské činnosti.

Zavedení revizní instance přímo odpovědné ministerstvu rovněž významně snižuje váhu potencionální „poptávkové role“ školských poradenských zařízení.

5. Nabídková stránka

Na „nabídkové straně“ jsou příjemci vzdělávání, tedy jednotlivci s relativně slabým postavením, kterým zákon skýtá speciální ochranu, avšak povaha věci nepřipouští situaci, kdy by se tisíce příjemců vzdělávání mohly vůči tisícům škol účinně formovat do zájmových uskupení. Návrh však v tomto směru nezavádí nic nového.

6. Transparence a otevřená data

Transparenci systému vzdělávání osob se speciálními vzdělávacími potřebami zvýší zavedení jednotné nabídky podpůrných opatření.

O otevřenosti dat však v zásadě nemá smysl uvažovat, neboť školy a školská zařízení zde převážně nakládají s citlivými údaji chráněnými zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

7. Shrnutí

Nový prováděcí předpis k ustanovení § 19 školského zákona není spojen s novými korupčními riziky a ve vztahu ke stávajícím rizikům přinášejí spíše jejich zmírnění těmito prostředky:

- vytvoření jednotného souboru podpůrných opatření povede k transparentnosti a předvídatelnosti poradenské činnosti i praxe škol,

- zavedení revizní instance; podnět k revizi bude oprávněna podat i škola, ČŠI a orgán sociálně-právní ochrany dětí při výkonu své působnosti, čímž se zajišťuje všestranná kontrolovatelnost systému.

III. SOULAD S ÚSTAVNÍM POŘÁDKEM, PRÁVEM EVROPSKÉ UNIE A MEZINÁRODNÍMI SMLOUVAMI

1. Soulad s ústavním pořádkem České republiky

Návrh se dotýká následujících ustanovení Ústavy a Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“):

1.1 Čl. 79 odst. 3 Ústavy

Komentář [MB33]: Zcela chybí ochrana ŠPZ před chybnými požadavky na revizi, ze strany všech uvedených stěžovatelů, před možnou šikanou pracovníků ŠPZ ze strany všech uvedených stěžovatelů, před uplatňováním nátlaku na ŠPZ ze strany všech uvedených stěžovatelů, atp.
Není uvedena možnost žádné účinné ochrany zaměstnanců ŠPZ, školy, nebo ředitele školy.
OSPOD není vzdělávací institucí, nemůže zasahovat do pedagogických a poradenských postupů, mechanismů, rozhodnutí, atp. – zde lze upozornit na významnou možnost vzniku korupčního prostředí.

Vyhláška, která upraví systém podpůrných opatření, vychází ze zmocnění § 19 školského zákona. Zmocnění stanovuje povinnost ministerstva upravit vyhláškou konkrétní oblasti v systému vzdělávání osob se speciálními vzdělávacími potřebami.

1.2 Čl. 10 odst. 1 a 3 a čl. 32 odst. 4 Listiny

Vyhláška provádí nová pravidla nakládání s doporučením školského poradenského zařízení. Dosud záleželo výlučně na žákovi, resp. zákonnému zástupci, zda doporučení, které mu poradenské zařízení vydalo, předá své škole.

Školské poradenské zařízení bude nově posílat doporučení automaticky také škole, v níž se žák vzdělává.

Zákon zavádí další způsob oprávněného nakládání s osobními údaji, a to v souladu se zásadou přiměřenosti zásahu do soukromí k sledovanému cíli.

Důvodem je především ochrana zájmů žáka. Nadále totiž platí, že poradenské služby jsou žákovi poskytovány na jeho žádost, resp. žádost zákonného zástupce. Zákonný zástupce proto projevuje zájem o získání doporučení, podle kterého bude škola žákovi poskytovat (a bez něhož tak často ani činit nemůže) podpůrná opatření nezbytná v jeho zájmu. Pokud zákonný zástupce nesouhlasí s obsahem doporučení, nelze tuto otázku považovat čistě za předmět jeho libovůle, ale jde již o věc odborného posouzení postupů, jež jsou v zájmu žáka. Nejlepší zájem žáka musí mít přednost před osobními preferencemi zákonného zástupce. Proto se k odbornému posouzení doporučení zavádí revizní mechanismy – zákonný zástupce tedy má možnost domáhat se nápravy domnělých chyb v doporučení. Není však důvod, aby zákonný zástupce svévolně odpíral škole povědomí o postupech, které jsou ve prospěch žáka nutné, a které jsou tudíž i podmínkou poskytování kvalitního vzdělávání.

Přiměřený musí být také rozsah poskytovaných osobních údajů. Proto je škole poradenským zařízením poskytováno pouze doporučení obsahující závěry vyšetření a doporučená podpůrná opatření. Neposkytuje se zpráva, v níž jsou uváděny podrobné anamnestické údaje. Ta se předává jen žákovi (zákonnému zástupci) a zůstává také v dokumentaci školského poradenského zařízení.

Obdobná argumentace platí i pro posouzení souladu vyhlášky s právem rodiče rozhodovat o výchově dítěte (čl. 32 odst. 4 Listiny) – přednost má zájem dítěte (zde již nalézáný odbornými institucemi), což také odpovídá zásadám Úmluvy o právech dítěte (viz níže).

1.3 Čl. 33 odst. 1 a čl. 41 odst. 1 Listiny

Nová úprava zaručuje osobám se speciálními vzdělávacími potřebami právo na posouzení jejich vzdělávacích možností a potřeb a na podpůrná opatření, kterými lze překonat případné překážky ve vzdělávání. Systém vzdělávání osob se speciálními vzdělávacími potřebami se upravuje tak, aby více přispíval k faktické naplnitelnosti práva na vzdělání.

1.4 Čl. 36 Listiny

Posílení práva na spravedlivý proces je důvodem pro zavedení revize výstupů školských poradenských zařízení (žáci a zákonní zástupci se mohou domáhat nápravy pochybení v jejich věci).

Komentář [MB34]: Jednostranné využití možnosti revize?

2. Soulad s právem Evropské unie

Návrh vyhlášky do právního řádu České republiky nezpracovává právo EU a je s právem EU plně slučitelný. S návrhem nesouvisí konkrétní závěry jednání s orgány Evropské unie.

3. Soulad s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázaná

Návrh vyhlášky plně respektuje povinnost chránit právo každého na vzdělání a přístup k odbornému a dalšímu vzdělávání, která je zakotvena v řadě dokumentů mezinárodního práva i práva Evropské unie, například

- čl. 2 dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, zvláště ve spojení s čl. 14 Úmluvy zakazujícím diskriminaci,
- čl. 13 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech,
- Úmluva o právech dítěte, která v čl. 28 zaručuje každému dítěti právo na vzdělání a v čl. 2 odst. 1 zakazuje jakoukoliv diskriminaci při realizaci tohoto práva,
- Úmluva o právech osob se zdravotním postižením,
- čl. 14 Charty základních práv Evropské unie.

K otázkám rovného přístupu ke vzdělávání se vztahují také rozsudky Evropského soudu pro lidská práva, například ve věci D. H. a ostatní proti České republice (č. 57325/00, velký senát, 13. 11. 2007), ve věci Oršuš a ostatní proti Chorvatsku (č. 15766/03, velký senát, 16. 3. 2013), Horváth a Kiss proti Maďarsku (č. 11146/11, 29. 1. 2013) a Sampani a ostatní proti Řecku (č. 59608/09, 11. 12. 2012).

Důvodová zpráva - zvláštní část

K § 1

Ustanovení vymezuje předmět úpravy, jenž vychází zejména z § 19 školského zákona.

K § 2

Stanovuje se účel podpory, jehož prizmatem je nutné nahlížet na veškerá ustanovení vyhlášky.

K § 3

Ustanovení stanovuje základní zásady, jež prostupují veškeré postupy upravené ve vyhlášce. Princip nejlepšího zájmu žáka koresponduje zejména s nejlepším zájmem dítěte. Tento princip vyvěrá z mezinárodních závazků České republiky, zejména z čl. Úmluvy o právech dítěte. Ze stejného dokumentu plyne i zásada participace žáka při podstatných záležitostech, které se týkají jeho vzdělávání.

K § 4

Podpůrná opatření v prvním stupni nevyžadují ani zvláštní institucionální podporu, ani navýšení finančních prostředků na činnost školy. Dokonce ani jejich použití není podmíněno doporučením školského poradenského zařízení, avšak žák (zákonný zástupce) bude mít možnost vyžádat si poradenskou pomoc školského poradenského zařízení, které případně může podpůrná opatření zařazené do prvního stupně škole doporučit. Podpůrná opatření na prvním stupni se tedy od základní podpory, která vůbec nebude v souboru opatření zahrnuta, liší tím, že mohou být obsahem formalizované spolupráce žáka (zákonného zástupce), školského poradenského zařízení a školy, pokud nestačí pouhé projednání věci na úrovni škola – žák (zákonný zástupce).

Odstavec 2 vymezuje, že pokud k naplnění vzdělávacích potřeb žáka poskytování podpůrných opatření prvního stupně, která poskytují školy samy, nepostačuje, škola by měla postupovat tak, že žákovi doporučí využití poradenské pomoci školským poradenským zařízením. Cílem je nastavení principu pro případy, kdy poskytování nejnížší míry podpory není účinné a je

nezbytné vyhodnocení situace školským poradenským zařízením, které by mělo doporučit další postup.

Současně se deklaruje obecné pravidlo, podle nějž podpůrná opatření druhého a vyššího stupně lze poskytovat pouze na základě doporučení školského poradenského zařízení a současně informovaného souhlasu žáka, případně zákonného zástupce žáka.

Při využívání kompenzačních a jiných pomůcek se stanoví pravidlo, že se přednostně využívají ty, jimiž škola disponuje. Toto lze ale uplatnit pouze v případě, kdy používání pomůcek, kterými škola disponuje, povede k naplnění vzdělávacích potřeb žáka. Také je nastaveno pravidlo, podle nějž se podpůrné opatření ve formě kompenzační pomůcky neposkytuje, pokud pomůckou již žák disponuje. Toto ustanovení brání množení podpory a neefektivnímu poskytování stejných pomůcek z různých finančních zdrojů.

Poslední odstavec uvádí, že konkrétní výčet podpůrných opatření a jejich normovaná finanční náročnost je stanovena v přehledu, který je přílohou této vyhlášky.

K § 5

Toto ustanovení se věnuje jednomu z podpůrných opatření, kterým je individuální vzdělávací plán. Tento je závazným dokumentem a nástrojem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka a je součástí jeho dokumentace. Individuální vzdělávací plán zpracovává škola, ale až na základě doporučení školského poradenského zařízení. Je vypracován bez zbytečného odkladu po obdržení doporučení školou a může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeby žáka. Při zpracování škola spolupracuje se školským poradenským zařízením i žákem či jeho zákonným zástupcem.

IVP obsahuje informace o:

- a) potřebě úprav v obsahu vzdělávání žáka,
- b) časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání,
- c) potřebě úprav v metodách výuky a v hodnocení žáka,
- d) případné úpravě výstupů ze vzdělávání, pokud jde o žáka s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením,
- e) skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s ním a
- f) jmenovité určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

Za samotné zpracování i realizaci či naplňování individuálního vzdělávacího plánu odpovídá škola. Poté, co škola zpracuje individuální vzdělávací plán, seznámí s ním zletilého žáka či zákonného zástupce nezletilého žáka. Seznámení je nezbytné stvrdit podpisem žáka nebo zákonného zástupce. Byť za realizaci a naplňování plánu odpovídá ředitel školy, stanovuje se povinnost školskému poradenskému zařízení sledovat a vyhodnocovat plán. Pokud by školské poradenské zařízení dospělo k závěru, že plán není naplňován, informuje o tom ředitele. V případě, kdy plán nevede k naplňování vzdělávacích potřeb žáka, doporučí škole jeho změnu.

Vzor formuláře individuálního vzdělávacího plánu je pro metodické potřeby uveden v příloze č. 1 k tomuto odůvodnění.

K § 6

Jedním z podpůrných opatření je i podpora ve formě pedagogické pomoci asistentem pedagoga. Asistent pedagoga poskytuje podporu pedagogovi při práci se žákem se speciálními vzdělávacími potřebami, pokud to charakter jeho obtíží vyžaduje. Podporu může poskytovat jednomu žákovi stejně jako skupině žáků nebo celé třídě. Pokud asistent poskytuje podporu více žákům, může tak činit maximálně pro 4 žáky ve třídě, oddělení nebo skupině.

Asistent poskytuje podporu při výchovné a vzdělávací činnosti, pomáhá při komunikaci se žáky a zákonnými zástupci žáků a komunitou, ze které žák pochází. Odstavec 4 stanoví výčet hlavních činností, kterými jsou:

- a) pomoc při výchovné a vzdělávací činnosti a pomoc při komunikaci se žáky a zákonnými zástupci žáků a komunitou, ze které žák pochází,
- b) podpora žákům v adaptaci na školní prostředí,
- c) pomoc žákům při výuce a při přípravě na výuku; žák je přitom veden k nejvyšší možné míře samostatnosti,
- d) nezbytná pomoc žákům při sebeobsluze a pohybu během vyučování a při akcích pořádaných školou mimo místo, kde škola v souladu se zápisem do školského rejstříku uskutečňuje vzdělávání.
- e) další činnosti uvedené v jiném právním předpise.

Rozsah jeho podpory se liší podle stupně podpory a blíže je uveden v přehledu podpůrných opatření.

K § 7

Stanoví se obecná pravidla pro podporu žáků, kteří při vzdělávání potřebují užívat jiný komunikační systém než mluvenou řeč. V takových případech je nezbytné používat a zajišťovat vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jejich potřebám a s jehož užíváním mají zkušenost.

V případě žáků, kteří jsou vzděláváni v českém znakovém jazyce, se stanoví, že se vzděláváním v českém znakovém jazyce se poskytuje souběžně také vzdělání v psaném českém jazyce. Jelikož v takovém případě je český jazyk pro žáky jazykem neznámým, používají se při jeho výuce metody používané při výuce českého jazyka jako jazyka cizího.

K § 8

Jedním z podpůrných opatření je i používání tlumočnicka do českého znakového jazyka. Vyhláška stanoví, že pokud žák upřednostňuje při komunikaci český znakový jazyk, škola poskytuje vzdělávání standardní formou za využití tlumočnicka do českého znakového jazyka. Tlumočnick provádí přesný překlad obsahu sdělení zejména mezi učitelem a žákem formou, která je jasná a srozumitelná neslyšícímu žákovi. Současně usnadňuje komunikaci i s ostatními žáky či jinými pracovníky školy. Cílem tlumočení je přenos informací pro žáka srozumitelnou formou. V některých případech může žák běžně využívat různé způsoby komunikace a může i různě rozumět mluvené řeči (například odezíráním), v takovém případě bude na posouzení školského poradenského zařízení stanovit rozsah, v jakém bude tlumočnick využíván.

K § 9

V případě neslyšících je jedním z podpůrných opatření i přepisovatel mluvené řeči. Smyslem přepisovatele je převádět mluvenou řeč do písemné podoby, jelikož v současné době existuje řada systémů, které umožňují přepis v reálném čase sledovat více žáky, umožňuje se i využívání přepisovatele pro více žáků.

K § 10

Jedním z dlouhodobých problémů osob se zdravotním či jiným postižením bylo, že není stanoveno, že ve škole mohou být i jiné osoby, které poskytují žákovi podporu. Toto ustanovení umožňuje působení i dalších osob, zejména osobních asistentů. Působení osoby ve vyučování je podmíněno doporučením školského poradenského zařízení, které by nemělo doporučit takové působení, jenž by bylo například zneužíváním daného institutu.

Komentář [MB35]: OA je jedna osoba. Ostatní je nutné definovat a u všech je potřeba stanovit pravidla pro jejich působení ve škole.

K § 11

Ustanovení upravuje postup školy v souvislosti s poskytováním podpůrných opatření prvního stupně. Je třeba mít na paměti, že podpůrná opatření prvního stupně jsou poskytována při mírných obtížích žáka a mohou znamenat například jen drobné úpravy v organizaci vzdělávání. Před zahájením poskytování podpůrných opatření prvního stupně zpracuje škola plán pedagogické podpory žáka. Plán by měl popisovat obtíže žáka, měl by obsahovat i výčet podpůrná opatření, která škola bude žákovi poskytovat. Současně by měly být stanoveny cíle podpory a také způsob vyhodnocování naplňování plánu. K zajištění efektivity plánu a informovanosti žáka je škola povinna s plánem seznámit zletilého žáka, zákonného zástupce žáka a všechny vyučující žáka. Škola má povinnost plán průběžně vyhodnocovat, a to tak, že zhodnotí, zda podpůrná opatření uvedená v plánu vedou k naplňování vzdělávacích potřeb žáka. Pokud nevedou, má škola možnost plán změnit případně doporučit vyhledání pomoci ve školském poradenském zařízení. Do doby, než dojde k poskytování podpůrných opatření v souladu s doporučením školského poradenského zařízení, poskytuje škola podpůrná opatření v souladu s plánem. Vzor formuláře plánu je uveden v příloze č. 2 k tomuto odůvodnění.

K § 12

Stanoví se obecná pravidla a postup před přiznáním podpůrných opatření druhého a vyššího stupně. S ohledem na nezbytnost úzké spolupráce školy a školského poradenského zařízení je řediteli školy stanovena povinnost určit ve škole pedagogického pracovníka, který bude odpovídat za spolupráci se školským poradenským zařízením v souvislosti s doporučením podpůrných opatření žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami. K zajištění co nejrychlejšího nastavení podpory žákovi se dále stanoví povinnost školy předat školskému poradenskému zařízení plán pedagogické podpory, pokud se žák podle něho vzdělával. Normuje se, že poradenskou pomoc může **žák** vyhledat nejen na doporučení školy, ale také z vlastní iniciativy.

Stanovují se obecná pravidla, z nichž vychází školské poradenské zařízení při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Jsou jimi charakter obtíží žáka, informace o dosavadním průběhu vzdělávání žáka ve škole, plán pedagogické podpory, byl-li zpracován, údaje o dosavadní spolupráci žáka se školskými poradenskými zařízeními, informace poskytnuté zákonnými zástupci a podmínky školy, ve které se žák vzdělává nebo se bude vzdělávat. Školské poradenské zařízení také vychází z případného posouzení zdravotního stavu lékařem nebo posouzení podstatných skutečností ke stanovení podpůrných opatření jiným odborníkem, když v případě vyšetření zohledňuje i momentální zdravotní stav žáka.

V případě, kdy školské poradenské zařízení bude doporučovat použití podpůrných opatření, je povinno zjistit i podmínky a možnosti jejich poskytování v konkrétní škole. K tomu se také stanoví povinnost projednat poskytování podpůrných opatření školou. K zajištění informovanosti žáka či zákonného zástupce, stanoví se povinnost projednat návrh doporučení i s nimi. V případě, kdy zákonný zástupce nezletilého žáka neposkytuje-li součinnost směřující k přiznání podpůrných opatření, postupuje škola podle jiného právního předpisu, tedy oznámením orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

K § 13

Upravují se společná pravidla pro výstupy školské poradenské činnosti, tedy pro vydání zprávy a doporučení školského poradenského zařízení. Oba dokumenty je povinno školské poradenské zařízení vydat nejpozději do 30 dnů ode dne skončení posuzování speciálních potřeb žáka. Tyto dokumenty obsahují závěry z vyšetření a dále návrhy podpůrných opatření. Současně musí obsahovat i poučení o možnosti revize závěrů v nich obsažených a dále

Komentář [MB36]: Jaký žák?
Desetiletý, osmiletý.....?

podepsanou informací stvrzující, že dokument byl se zletilým žákem nebo zákonným zástupcem projednán, že tento obsahu i návrhům podpůrných opatření porozuměl.

K § 14

Stanoví se konkrétní výčet informací, které jsou povinnými náležitostmi zprávy. Současně se stanoví, že vzor zprávy je obsažen v příloze k vyhlášce.

K § 15

Doporučení úzce navazuje na zprávu školského poradenského zařízení a vyhotovuje se za účelem stanovení doporučovaných podpůrných opatření. Stanoví se konkrétní výčet informací, které jsou povinnými náležitostmi doporučení. Současně se stanoví, že vzor doporučení je obsažen v příloze k vyhlášce.

K § 16

Podpůrná opatření by měla být poskytována bezodkladně poté, kdy škola obdrží doporučení. Ve výjimečných případech, kdy nelze poskytovat podpůrné opatření doporučené školským poradenským zařízením, je možné poskytnout jiné podpůrné opatření. V tomto případě však vždy musí být splněny následující podmínky: 1) poskytování jiného podpůrného opatření bylo náležitě projednáno jak se zákonným zástupcem, tak i školským poradenským zařízením, které je nejlépe schopno definovat jiné podpůrné opatření, které bude v daném případě nejvhodnější, 2) jiné podpůrné opatření musí být poskytováno po nezbytně nutnou dobu, která bude vždy vycházet z konkrétních okolností případu; jiné podpůrné opatření tedy nemá být poskytována trvale namísto doporučeného podpůrného opatření, 3) vždy je nutné zvolit takové podpůrné opatření, které nejlépe povede k podpoření či naplnění vzdělávacích potřeb a možností žáka. Při stanovování jiného podpůrného opatření je tak třeba mít na paměti cíle poskytování podpůrných opatření, a to sice vyrovnání vzdělávacích možností každého jednotlivce.

K poskytování podpůrného opatření je rovněž nutné, aby žák či jeho zákonný zástupce poskytli škole informovaný souhlas, kterým stvrzují, že souhlasí s poskytováním podpůrného opatření a s důsledky, které toto poskytování bude mít pro žáka. Informovaný souhlas je nutný jak v případě, že se poskytuje podpůrné opatření doporučené školou, tak i v případě jiného podpůrného opatření.

Poskytování podpůrného opatření podléhá průběžnému hodnocení, hodnocení by mělo být provedeno nejpozději do jednoho roku od vydání doporučení. Lhůta jednoho roku je dostatečně dlouhá, aby se prokázalo, zda poskytování podpůrného opatření s sebou nese zamýšlené výsledky. V případě, že by se ukázalo, že poskytování podpůrného opatření není efektivní, resp. že nedochází k naplnění vzdělávacích potřeb žáka, pak je namístě, aby žák znovu navštívil školské poradenské zařízení a toto mu doporučilo jiné podpůrné opatření. Rovněž může dojít ke změně spočívající ve stanovení nižšího stupně poskytovaného podpůrného opatření. Pak je třeba vydat nové doporučení.

V případě, že se během poskytování podpůrného opatření ukáže, že další poskytování již není nezbytné, podpůrné opatření se přestane poskytovat. Důvody pro ukončení poskytování mohou být opět různé. V případě pochybností je však vhodné i nadále pokračovat v poskytování.

K § 17

Stanovuje se nejvyšší možný počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve třídě, oddělení nebo studijní skupině. Dále se rovněž stanovuje nejvyšší možný počet pedagogických pracovníků, kteří mohou souběžně působit v jedné třídě, oddělení či studijní skupině.

Pravidlem by mělo být, že počet nepřesáhne pět žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Jedná se však o počet ve třídách, odděleních nebo studijních skupinách, které nejsou přímo zřízeny pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem.

V případě, že z různých organizačních důvodů nelze ve třídě, oddělení nebo studijní skupině omezit počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na pět, pak se stanoví možnost zvýšit počet pedagogických pracovníků na dva. Vždy je však třeba ctít pravidlo, že počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nesmí přesáhnout jednu třetinu reálného počtu žáků ve třídě, oddělení či studijní skupině. Účelem tohoto omezení je, aby ve výsledku nedošlo k tomu, že většinu žáků budou tvořit žáci se speciálními vzdělávacími potřebami.

Dále se rovněž stanovuje počet žáků s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem, kteří se mohou vzdělávat ve třídě, oddělení nebo studijní skupině školy, která nebyla zřízena přímo pro tyto žáky. Počet těchto žáků nesmí přesáhnout čtyři žáky.

K § 18

Základním pravidlem pro vzdělávání žáků s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem by mělo být, že tyto žáci jsou vzděláváni v běžné škole. Cílem inkluze je začlenění všech žáků tak, aby se mohli vzdělávat spolu a nedocházelo k separování, ke kterému není důvod. Výjimku z tohoto pravidla tvoří pouze situace, kdy by společné vzdělávání nenaplnovalo vzdělávací potřeby výše uvedených žáků. Pak by na základě doporučení školského poradenského zařízení měl být žák zařazen do školy nebo třídy zřízené podle § 16 odst. 9 zákona.

Školy či třídy zřízené podle § 16 odst. 9 zákona by měly vždy být členěny podle druhu znevýhodnění. Tímto lze nejlépe dosáhnout naplnění vzdělávacích potřeb a možností každého individuálního žáka. I zde lze však najít výjimku, kdy v odůvodněných případech je možné, aby se ve škole či třídě zřízené podle § 16 odst. 9 zákona zřízené pro žáky se stejným druhem znevýhodnění vzdělával žák, který má jiný typ znevýhodnění. Praktické to bude zejména v těch případech, kdy typy znevýhodnění jsou obdobného charakteru a žáky lze vzdělávat společně. I zde však platí, že žáci s jiným typem znevýhodnění by neměly tvořit více než ¼ z celkového počtu žáků ve speciální třídě, oddělení či studijní skupině.

Současně se vyslovuje absolutní zákaz vzdělávání dětí bez mentálního postižení v speciálních školách či třídách, které byly zřízeny právě pro žáky s mentálním postižením. Taková praxe je neomluvitelná a nesmí být připuštěna.

K § 19

Stanovují se pravidla, kdy lze žáka vzdělávat ve škole či třídě zřízené podle § 16 odst. 9 zákona. K zařazení žáka do takové školy či třídy může dojít pouze za předpokladu, že o to žák či jeho zákonný zástupce požádal a současně školské poradenské zařízení takové vzdělávání doporučilo. Škola je vždy povinna dostatečně informovat žáka či jeho zákonného zástupce o všech skutečnostech, které s sebou vzdělávání v takové škole či třídě nese. Konkrétní skutečnosti jsou vyjmenovány ve vyhlášce. Cílem je, aby žák či jeho zákonný zástupce měly ještě před svým rozhodnutím k dispozici veškeré relevantní informace nutné pro své rozhodnutí.

K § 20

Ustanovení definuje pravidla, za kterých je možné převést žáka do upraveného vzdělávacího programu. Převedení je možné na základě doporučení školského poradenského zařízení, které je povinno informovat žáka či zákonného zástupce žáka informovat o rozdílech mezi jednotlivými vzdělávacími programy a s tím souvisejícími dalšími okolnostmi.

Komentář [MB37]: Převést?

K § 21

Vzdělávání ve škole či třídě zřízené podle § 16 odst. 9 zákona nebo vzdělávání podle upraveného vzdělávacího programu rovněž podléhá přezkoumání a vyhodnocení, zda jsou těmito opatřeními naplněny vzdělávací potřeby žáka. Při tomto přezkoumání může rovněž vyjít najevo, že další vzdělávání v takové škole či třídě nebo podle upraveného vzdělávacího programu není nutné, a to z důvodu zásadní změny na straně žáka. V takovém případě pak školské poradenské zařízení vyhodnotí další vzdělávání žáka a může tedy dojít k jeho zařazení do běžné školy anebo k převedení do jiného vzdělávacího programu. V případě takových změn je žák zařazen podle svých dovedností a dosažených znalostí do příslušného ročníku.

Komentář [MB38]: Stálé zkoumání zvláště u žáků s handicapem. Nejedná se o diskriminaci těchto žáků v systému speciálního vzdělávání, protože jsou v systému speciálního vzdělávání? U těchto žáků v důsledku volby školy jsou nastavena zcela rozdílná pravidla než pro ostatní žáky.

K § 22

Dané ustanovení stanovuje počty vyučovacích hodin u speciálních škol vždy s ohledem na věk dětí. Tak je nastaveno, že v mateřské škole se za den mohou konat max. 3 hodiny předmětu speciálně pedagogické péče. V základní škole se pak stanovuje maximální počet hodin připadajících na dopolední a odpolední vyučování. Dále je stanoveno, že v jedné třídě, oddělení či studijní skupině zřízené pro žáky s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem lze současně vzdělávat žáky více ročníků, a to i z prvního a druhého stupně.

Osoby se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami a s autismem mohou na kurzu organizovaném školou zřízenou podle § 16 odst. 9 zákona získat základní vzdělání v případě, že jej z různých důvodů nezískaly dříve.

Komentář [MB39]: Je myšleno získané vzdělání na základní škole speciální? Pak se jedná o jiný obor vzdělání a je tedy nutné stanovit pravidla, za jakých může takový žák získat základní vzdělání.

K § 23

Stanovují se počty žáků ve speciálních třídách, odděleních a studijních skupinách. Dále se stanovují počty žáků se závislostí na pomoci jiné fyzické osoby. Tyto počty byly nastaveny tak, aby nebránily těmto žákům v přístupu ke vzdělání. V případě příliš vysokého počtu by totiž hrozilo, že pedagogický pracovník nebude mít prostor, aby se dostatečně věnoval všem žákům ve své třídě.

K § 24

Definuje se nadaný a mimořádně nadaný žák. Mimořádné nadání zjišťuje školské poradenské zařízení vždy ve spolupráci s příslušnou školou. Pro případ, že žák je nadaný v pohybových, manuálních či uměleckých oblastech, pak je na místě, aby takové nadání posoudil zejména odborník na danou oblast, a to s ohledem na skutečnost, že se jedná o specifické oblasti. Posudek tohoto odborníka pak žák či zákonný zástupce žáka předá školskému poradenskému zařízení, které jej využije při posuzování mimořádného nadání žáka a stanovování dalších opatření.

Ředitel školy může za účelem podpory nadání žáků zřizovat skupiny žáků, kteří se spolu vzdělávají v některých předmětech. S ohledem na skutečnost, že se jedná o nadané žáky, není nutné, aby byli ze stejného ročníku. V praxi tedy často bude existovat skupina, která bude tvořena žáky z různých ročníků, kteří se však budou vzdělávat spolu.

V praxi se často stane, že v případě nadaných žáků je příslušný vzdělávací program nedostatečný a žáci jej často svými znalostmi převýší. Není tak žádoucí, aby tito nadaní žáci ve škole jen poslouchali to, co již sami znají a vzdělávání ve škole jim tak nepřineslo nic

nového. Nadaným žákům by mělo být umožněno, aby v nejširším možném rozsahu rozšiřovali své vzdělávání v těch oborech či předmětech, pro které vykazují nadání. Za tímto účelem je tak možné vzdělávat žáky v širším rozsahu, než jak stanovuje příslušný vzdělávací program pro daný ročník či stupeň. Rovněž se nadaným žákům umožňuje, aby navštěvovali výuku ve vyšším ročníku, anebo dokonce, aby navštěvovali výuku na jiné škole.

K § 25

Za účelem podpory mimořádně nadaných žáků je možné, aby se tito žáci vzdělávali podle individuálního vzdělávacího plánu. Tento vychází ze školního vzdělávacího programu dané školy, ze závěrů psychologického vyšetření a rovněž z vyjádření žáka nebo zákonného zástupce žáka. Individuální vzdělávací plán pak obsahuje detailní informace jak o samotném mimořádném nadání žáka, tak i o způsobech vzdělávání, pomůckách apod.

K § 26

V případě, že mimořádně nadaný žák vykazuje takové znalosti, že není nutné, aby absolvoval všechny ročníky, může jej ředitel školy přeradit na základě zkoušky před komisí do vyššího ročníku. Podrobnosti zkoušky stanovuje ředitel.

K § 27

Přechodná ustanovení řeší problém v souvislosti s podpůrnými opatřeními poskytovanými na základě dosavadních právních předpisů. Stanovuje se tak maximální lhůta, po kterou je možné, aby škola i nadále poskytovala tato podpůrná opatření. Během této lhůty bude muset dojít k rediagnostice a vydání nového doporučení.

V případě, že přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky bylo vydáno doporučení pro zařazení žáka se zdravotním postižením do školy, třídy nebo studijní skupiny zřízené pro děti, žáky nebo studenty se zdravotním postižením, pak se má za to, že se jedná o doporučení podle této vyhlášky pro zařazení žáka do školy nebo třídy zřízené podle § 16 odst. 9 zákona, avšak pouze po nutnou dobu, která odpovídá účelu doporučení. Maximální lhůta je však stanovena na dobu jednoho roku.

Komentář [MB40]: Vyjádření s návrhem v textu již uvedeno.

Cílem obou přechodných ustanovení je, aby všechny zainteresované subjekty měly dostatek času na řešení nové situace a mohly se na ni připravit. Současně by však nemělo dojít k tomu, že žáci se speciálními vzdělávacími potřebami se okamžikem nabytí účinnosti této vyhlášky ocitnou v jakémsi vakuu.

K § 28

Zrušuje se původní vyhláška o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných a všechny související vyhlášky.

K § 29

Účinnost se navrhuje ke dni 1. 9. 2016, tj. shodně jako nabudou účinnosti příslušná ustanovení novely školského zákona provedená zákonem č. 82/2015 Sb.

Komentář [MB41]: Je zcela opominuta potřeba tzv. dobíhací doby, pro žáky již zařazené do aktuálně platného vzdělávacího programu (RVP ZV – LMP) na základě správního zřízení.

K příloze č. 1 – Přehled podpůrných opatření

Přehled podpůrných opatření se člení na dvě části.

Část A popisuje podpůrná opatření s výjimkou těch opatření, která jsou uvedena v části B. Podpůrná opatření jsou rozdělena podle I. – V. stupně, vždy jsou uvedena nejprve obecně a

pak následuje podrobný popis. Část A rovněž obsahuje pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením a také normovanou finanční náročnost daného opatření.

Popisuje se způsob práce s jednotlivými druhy podpůrných opatření, možnosti kombinací druhů a stupňů podpůrných opatření. Stupeň podpůrného opatření by měl být zvolen tak, aby v maximální míře odpovídal charakteru obtíží žáka a jeho speciálních vzdělávacích potřeb. Podpůrná opatření uvedená v §16 odst. 2 písm. a) a dále úpravy metod vzdělávání a školských služeb i hodnocení žáka lze uplatňovat tak, že vyšší stupeň podpory zahrnuje vždy opatření z nižších stupňů podpory. Další podpůrná opatření vychází vždy z konkrétního stupně podpory. Kombinovat lze druh i stupeň podpory. Kombinace není možná pro stejný druh podpory - například uplatnit současně asistenta pedagoga ve druhém i čtvrtém stupni podpůrného opatření pro jednoho žáka. Pro nižší stupeň podpory (který je u žáka převažující) je možné uplatnit i podpůrné opatření z vyššího stupně podpory.

Specifickým podpůrným opatřením je individuální vzdělávací plán pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, který musí zahrnovat další druhy podpůrných opatření.

Podpůrná opatření, která uplatňují služby asistenta pedagoga nebo dalších pedagogických i nepedagogických pracovníků (tlumočnick do českého znakového jazyka, přepisovatel pro neslyšící) jsou pro větší přehlednost shrnuta v oblasti personální podpory.

Podpůrné opatření „předmět speciálně pedagogické péče“, je společně s pedagogickou intervencí zahrnuto pod označením „intervence“.

Podpůrné opatření „poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených“ nelze vzhledem k tomu, komu je poskytováno, přesně vydefinovat a normativně vyčíslit, školy mají různé zřizovatele a náklady se budou lišit v závislosti na stavu a podmínkách budov.

Podpůrná opatření, u kterých je třeba počítat s finanční úhradou nákladů, zahrnují také normovanou finanční náročnost.

Tato opatření jsou vždy označena kódem, který označuje stupeň podpory II- V), číslo položky podle struktury Přehledu, označení pro podporu školy (A) nebo školského zařízení (B). Označení položky je vždy součástí vykazování nároků na podpůrná opatření pro žáka uváděná v Doporučení ke vzdělávání žáka ve škole, případně ve školském zařízení.

Zřizuje se legislativní zkratka „poradenský pracovník školy“, která odpovídá pedagogickému pracovníku poskytujícímu poradenské služby ve škole. Tímto pracovníkem je pracovník školy k tomu určený a nejedná se o pracovníky školských poradenských zařízení.

V části A je část i upravující formu vzdělávání v souladu se zmocněním uvedeným v § 19 školského zákona, když se předpokládá, že příkladem úpravy forem vzdělávání může být, když na střední škole bude doporučení ke kombinovanému studiu.

Stupně podpory vymezují vzestupně rozsah možné podpory žáků rozložený do pěti stupňů. Při výběru stupně podpory je nezbytné se řídit pravidly, která vycházejí z nezbytné vzdělávací potřeby žáka a naplňují účel podpory. Nezbytným kritériem poskytovaných podpůrných opatření je i kritérium hospodárnosti.

Část B se věnuje kompenzačním pomůckám, speciálním učebnicím a speciálním učebním pomůckám,

Část B Přehledu je věnována výčtu speciálních učebnic, dalších výukových materiálů a kompenzačních pomůcek, které jsou nezbytné pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v různých stupních podpory, včetně normované finanční náročnosti

uváděných položek, jejich členění do stupňů a pravidlům pro jejich použití školou a školským zařízením.

Pomůcka má sloužit k podpoře žáka ve výuce a ke kompenzaci jeho zdravotních obtíží. U návrhů kompenzačních pomůcek je třeba zohlednit, zda navrhovaná kompenzační pomůcka nebyla již žákovi poskytnuta rezortem MPSV nebo MZ, případně vyhodnotit nezbytnost pomůcky pro vzdělávání žáka.

Přehled je vždy nezbytné používat v kombinaci s vyhláškou, neboť ta stanoví základní pravidla k přiznávání podpůrných opatření.

K příloze č. 2 – Zpráva školského poradenského zařízení

Příloha č. 2 obsahuje formulář zprávy školského poradenského zařízení.

K příloze č. 3 – Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole

Příloha č. 3 obsahuje formulář doporučení.

Individuální vzdělávací plán

Jméno a příjmení žáka			
Datum narození			
Bydliště			
Škola			
Ročník		Školní rok	

ŠPZ, které vydalo doporučení pro IVP			
Kontaktní pracovník ŠPZ			
Školská poradenská, zdravotnická a jiná zařízení, která se podílejí na péči o žáka			

Rozhodnutí o povolení vzdělávání žáka podle IVP ze dne:	
Zdůvodnění:	

Priority vzdělávání a dalšího rozvoje žáka (cíle IVP):	
--	--

Předměty, jejichž výuka je realizována podle IVP:	
---	--

--	--

Podpůrná opatření (specifikace stupňů podpory)	
Metody výuky (pedagogické postupy)	
Úpravy obsahu vzdělávání	
Úprava očekávaných výstupů vzdělávání	
Organizace výuky	
Způsob zadávání a plnění úkolů	
Způsob ověřování vědomostí a dovedností	
Hodnocení žáka	
Pomůcky a učební materiály	
Podpůrná opatření jiného druhu	

Personální zajištění úprav průběhu vzdělávání (asistent pedagoga, další pedagogický pracovník)	
Další subjekty, které se podílejí na vzdělávání žáka	
Spolupráce se zákonnými zástupci žáka	
Dohoda mezi žákem a vyučujícím	

Podrobný popis pro jednotlivé vyučovací předměty, ve kterých jsou uplatňována podpůrná opatření (Je-li potřeba specifikovat)	
Název předmětu	
Název předmětu	
Název předmětu	
Název předmětu	

Osoby zodpovědné za vzdělávání a odbornou péči o žáka		Jméno a příjmení	Podpis
Třídní učitelka			
Vyučující	Vyučovací předmět		
Školní poradenský pracovník			
Pracovník školského poradenského zařízení			
Zákonný zástupce žáka			
Žák			

Plán pedagogické podpory (PLPP)

Jméno a příjmení dítěte, žáka nebo studenta (dále jen „žák“)	
Škola	
Ročník	
Důvod k přistoupení sestavení PLPP	
Datum vyhotovení	
Vyhodnocení PLPP plánováno ke dni	

I. Charakteristika žáka a jeho/její obtíží

(silné, slabé stránky; popis obtíží; pedagogická, případně speciálně - pedagogická diagnostika s cílem stanovení úprav ve vzdělávání; aktuální zdravotní stav; další okolnosti ovlivňující nastavení podpory)

--

II. Stanovení cílů PLPP

(cíle rozvoje žáka)

--

III. Podpůrná opatření ve škole

(Doplňte **konkrétní postupy** v těch kategoriích podpůrných opatření, které uplatňujete.)

a) Metody výuky

(specifikace úprav metod práce se žákem)

--

b) Organizace výuky

(úpravy v organizaci výuky ve školní třídě, případně i mimo ni)

--

c) Hodnocení žáka (vymezení úprav hodnocení, jak hodnotíme, co úpravami hodnocení sledujeme, kritéria)
d) Pomůcky (učebnice, pracovní listy, ICT technika, atd.)
e) Požadavky na organizaci práce učitele/lů

IV. Podpůrná opatření v rámci domácí přípravy (popis úprav domácí přípravy, forma a frekvence komunikace s rodinou)

V. Podpůrná opatření jiného druhu (respektovat zdravotní stav, zátěžovou situaci v rodině či škole - vztahové problémy, postavení ve třídě; v jakých činnostech, jakým způsobem)

VI. Vyhodnocení účinnosti PLPP (Naplnění cílů PLPP)	Dne:

Doporučení k odbornému vyšetření ⁵	☐ Ano ☐ Ne ☐ PPP ☐ SPC ☐ SVP ☐ jiné:

Role	Jméno a příjmení	Podpis a datum
Třídní učitel		
Učitel/é předmětu/ů		
Pracovník ŠPP		
Zákonný zástupce ⁶		

⁵ Odpovídající zaškrtněte, případně doplňte.

⁶ Rodič by měl mít s PLPP seznámen, jeho podpis není nezbytně nutný.